

Ytre høyres bruk av humor

- En casestudie av Alliansen

Lars Erik Smedbakken

MASTEROPPGAVE – SAMPOL650

Institutt for sammenliknende politikk
Universitetet i Bergen

Juni 2024

Forord

Med denne oppgaven avsluttes tre interessante og lærerike år som erfaringsbasert masterstudent ved Universitetet i Bergen. Studiet har gitt verdifull innsikt som samfunnsfaglærer og for temaet demokratibyggning generelt. Først og fremst rettes en stor takk til veileder Hilmar Mjelde, ved Høgskolen på Vestlandet, for konstruktive tilbakemeldinger, gode råd og spennende samtaler om emnet. Jeg ønsker også å takke mine medstudenter Simen Amundsen og Lars Zimmerman Gjermundsen for støtte og motivasjon underveis.

Lars Erik Smedbakken

Mai 2024

Innhold

1. Innledning	6
1.1 Valg av tema og problemstilling	7
1.2 Oppgavens oppbygging	8
2 Litteraturgjennomgang	8
3 Teori	11
3.1 Det ytre høyre	12
3.1.1 Høyreekstremisme	12
3.1.2 Høyreradikalisme	13
3.1.3 Ytre høyre i Norge	14
3.1.4 Fiendebilder og utgrupper	15
3.2 Det ytre høyre på internett	18
3.2.1 Internett som ny arena	18
3.2.2 Internetts funksjoner for ytre høyre	21
3.3 Humor i det offentlige rom	23
3.3.1 Tre hovedteorier om humor	24
3.3.2 Overlegenhetsteorien	25
3.3.3 Inkongruensteorien	25
3.3.4 Ventilteorien	25
3.3.5 Kritisk teori	26
3.4 Analytisk rammeverk	27
4 Metode	28
4.1 Casestudie	29
4.1.1 Valget av Alliansen som case	30
4.2 Datainnsamling	32
4.2.1 Kvalitativ innholdsanalyse	33
4.2.2 Min fremgangsmåte	34
4.3 Ethiske vurderinger	35
5 Analyse	36
5.1 Innledning	36
5.2 Motiv i memene	37
5.2.1 Gateway drug	37
5.2.2 Redpill	39
5.2.3 Antisemittisme	42
5.2.4 Innvandring	44
5.2.5 Styresmaktene	45

5.3 Humormotivet i memene	46
5.3.1 Overlegenhetshumor	47
5.3.2 Inkongruenshumor.....	48
5.3.3 Ventileringshumor.....	52
6 Diskusjon	55
7 Konklusjon	60
Litteratur	63

Sammendrag

Denne oppgaven er en casestudie av det politiske partiet Alliansens bruk av humoristiske memer som deles på en åpen gruppe på Telegram. Ved å gjøre en analyse av 305 memer på gruppen «Venner av Alliansen» har jeg undersøkt hvilket fiendebilde disse memene uttrykker og hvordan humor som virkemiddel påvirker budskapet. Radikal retorikk og ekstreme budskap skjules bak ulike former for humor og bidrar til at innholdet ufarliggjøres og normaliseres. Det som kan fremstå som et felles språk preget av ironi og satire er egnet til å skape en sterkere gruppetilhørighet blant aktørene i gruppen. Jeg viser i analysen at fiendebildet til ytre høyre kommer tydelig fram i memene, og knytter dette opp mot kjennetegn på ideologien. Sentrale kjennetegn til ytre høyres ideologi er at stat og folk skal være en enhet og at grupper som ikke er en del av denne enheten er en trussel. Den preges også av utfordrende holdninger til demokratiet og til en stats myndigheter. Disse kjennetegnene danner grunnlag for flere konspirasjonsteorier. Jeg viser også hvordan memene kan kategoriseres basert på ulike humorteorier. Av dette følger en diskusjon om hvorvidt memene som postes på gruppen deles fordi de anses som morsomme eller om humor benyttes bevisst for å skape oppslutting om partiets politikk og tiltrekke nye tilhengere og sympatisører.

Funnene i studien er i overenstemmelse med «critical humor studies» som sier at mye aksepteres ved bruk av humor, som ellers ikke ville blitt akseptert. Memene preges av alvorlige motiv som uttrykker hat mot folkegrupper og rasisme, men modifiseres gjennom bruk av humor. Datautvalget viser at Alliansen benytter humor som virkemiddel og jeg hevder på grunnlag av analysen at dette gjøres bevisst.

1. Innledning

Nasjonal trusselvurdering 2024 rapporterer at digitale plattformer er hovedarena for radikaliserings til høyreekstremisme. Den digitale arenaen vil fortsette å kjennetegnes av en intern dynamikk preget av et språk med humor, satire og ironi (PST 2024). Gruppeidentitet bygges gjennom å dyrke en felles fiende (Mudde 2007) og fiendebildet kommer blant annet til uttrykk gjennom memer som spres raskt og med stort omfang. Motivene i memene preges av antisemittisme, muslimhat, rasisme og kvinnehat, i kombinasjon med grenseoverskridende humor (Abbas, et al. 2022). Internett og sosiale medier har i større grad blitt et verktøy for å lokke, spre og radikalisere (Bjørge et al. 2018; Sunde 2013; Haanshuus og Jupskås 2017). Ifølge PST (2024) tyder mye på at personer tiltrekkes av høyreekstreme miljøer på bakgrunn av andre årsaker enn ideologi. I den forbindelse nevnes sosiale fellesskap, underholdning og memekultur. Ytre høyres tankegods får fotfeste gjennom ensidig og dehumaniserende retorikk (PST 2024). Et ironisk og humoristisk språk benyttes for å trolle og villedde utenforstående. Memer er også sentrale når høyreekstreme legitimerer angrep, forklarer ekstremismekommisjonen (2024). Memer har blitt postet i forbindelse med flere terrorangrep. Manifestet som ble publisert før angrepet i Christchurch i 2019 inneholdt mange memer. Motivet i disse refererte til konspirasjonsteorien Eurabia som påstår at Europa skal underlegges under islamsk styre (Abbas, et al. 2022). Vi vet også at Phillip Manshaus gjorde det samme da han gjennomførte terrorangrepet i Bærum samme år.

PST (2024) skriver at ytre høyres fiendebilde omfatter jøder, muslimer, personer med ikke-vestlig utseende, norske myndigheter og politikere og LHBT+- personer. Disse anses som fiender på bakgrunn av trusselen de utgjør mot den «hvite rase» eller vestlige kultur (PST 2024). Ulike konspirasjonsteorier underbygger disse ideene. Angrepet på Israel 2023 og den påfølgende krigen har ifølge PST ført til økt antisemittisme og et tydeligere fiendebilde for ytre høyre.

Denne oppgaven viser det komplekse forholdet mellom grenseløs humor og hvordan det ytre høyre i Norge bruker det som virkemiddel. Gjennom en casestudie med kvalitativ innholdsanalyse viser jeg hvordan ytre høyres kjennetegn kommer til uttrykk i memer og hvordan ulike former for humor påvirker budskapet. Analysen presenterer en beskrivelse av motiv i et utvalg av memer postet på en gruppe på Telegram. Sentralt

i motivet er ytre høyres fiendebilde i kombinasjon med ulike former for humor. I studien har jeg valgt det politiske partiet «Alliansen – Alternativ for Norge» som case på bakgrunn av ideologi og mitt argument om at partiet benytter humor bevisst for å spre sin politikk. Ideologisk er Alliansen et politisk parti på ytre høyresiden av norsk politikk og innehar dermed kriteriene for å kunne besvare problemstillingen. Den åpne gruppen «Venner av Alliansen» på Telegram egner seg også godt til å innhente data, da det er en gruppe med et stort omfang memer med motiv som svarer til utvalgs-kriteriene.

Analysen viser blant annet eksempler på motiv som kan virke forlokkende på tilskuere som befinner seg utenfor et ekstremt miljø. Analysen presenterer samtidig motiver med mer ekstremt innhold og jeg argumenterer for at denne kombinasjonen bidrar til potensiale for normalisering av ekstremt materiale. Derimot har partileder Hans Jørgen Lysglimt Johansen uttalt: «Mye av den chatten og Alliansen generelt er satire, humor, overdrivelse og må sees som det» (Oftedal 2023). Sentralt i oppgaven står derfor diskusjonen om Alliansens memebruk representerer humor for humorens skyld eller om virkemiddelet benyttes for å spre ideologi.

1.1 Valg av tema og problemstilling

Ytre høyre på internett åpner opp for mange muligheter til forskning og ulike problemstillinger. Formålet med denne oppgaven er å vise hvordan ytre høyres fiendebilde kommer til uttrykk i kombinasjon med humor. Oppgaven er aktuell da ytre høyre er et miljø i stadig forandring og PST (2024) gir uttrykk for at humor er et ofte benyttet virkemiddel. Memer med en kombinasjon av humor og fiendebilder blir for første gang nevnt i trusselvurderinger for 2024 (PST). Det foreligger mye forskning på ytre høyre, både internasjonalt og i Norge. Derimot er forskning på hvordan ytre høyres fiendebilde uttrykkes gjennom memer, mangelfull i Norge. Min studie tar derfor utgangspunkt i norske forhold.

Jeg velger også å avgrense oppgaven til å fokusere på en analyse av *hvordan* humor kommer til uttrykk og i mindre grad *hvorfor*. Radikalisering eller forebygging av ekstremisme er ikke et eget fokus i min oppgave, men vil omtales sekundært enkelte steder. Det hadde vært interessant å vite om memer med lignende innhold spres på

andre, ikke- radikale sider. Jeg har heller ikke valgt å se på terroristers bruk av memer, til tross for at det er mange eksempler på at de har blitt benyttet i manifeste.

1.2 Oppgavens oppbygging

Oppgaven struktureres på følgende måte: innledning som presenterer oppgavens mål og innhold, litteraturgjennomgang som gir en oversikt over styrende litteratur i oppgaven, teori, metode, analyse av case, diskusjon og konklusjon. Teori omhandler ytre høyre, med spesielt fokus på ytre høyres tilstedeværelse og funksjon på internett, og teori om humor og kritisk humorteori. I analysen presenteres motivene i 50 av de 305 analyserte memene. Her trekkes også trådene mellom ytre høyre og humor sammen. Videre gir jeg en oversikt over litteraturen jeg lener meg på i oppgaven.

2 Litteraturgjennomgang

Litteraturgjennomgangen tar sikte på å gi oversikt over litteraturen som benyttes og teori som informerer studien. Teori om ytre høyre i oppgaven baserer seg i stor grad på studien til Bjørge et al. (2018) og Bjørge og Gjelsvik (2015). Bjørge et al. (2018) presenterer også verdifull informasjon om ytre høyre i Norge, basert på Benjamin Teitelbaums inndeling av radikal nasjonalisme. Jeg lener meg også på litteratur av Berntzen (2018) som trekker klare skiller mellom moderate og ytre høyre. Flere (blant annet Jupskås og Leidig 2020; Mudde 2007; Ravndal 2020 og Mjelde 2020) har bidratt med oppklarende fakta om forskjellene mellom høyreekstreme og høyreradikale. De har også formidlet kunnskap som er avgjørende i forbindelse med analysen av datamaterialet. Jupskås (2021) hevder at ytre høyre preges av tydelige fiendebilder. Cas Mudde (2007) belyser dette og skriver at identitetspolitikken handler om et oss mot dem-perspektiv. I den forbindelse blir fiendebildet sentralt for å skape et indre miljø. Fiendebildet til ytre høyre består i hovedsak av muslimer, ikke- vestlige innvandrere og jøder, men også LHBT+-personer, media og sittende styresmakter. Flere peker også på betydningen konspirasjonsteorier har. Liang og Cross (2020) hevder konspirasjonsteorier blant annet blir benyttet av høyreekstreme for å bygge opp under en forestilling om forestående borgerkrig eller det de kaller rasekrig. Et aktuelt eksempel på å utnytte fiendebildet er at flere ytre høyre-aktører søker politisk gevinst fra migrasjonskrisen ved ensidig å kategorisere migranter fra muslimske land som

truende "andre", skriver Thorleifson (2016, 8). Ideologier som dehumaniserer migranter kan appellere til personer som selv føler seg fremmedgjorte og maktesløse i lys av europeisk og global integrasjon. Dette gjenspeiles i den økte oppslutningen til ytre høyre i valg og meningsmålinger, mener Thorleifson.

Sunde (2013) viser til at internett stadig blir viktigere for ekstreme. Globalt er 4chan og 8chan eksempler på områder der det ytre høyre er i vekst (Colley og Moore 2022, 5). Bjørge et al. (2018) presenterer en forskningsrapport som sier at ytre høyre har beveget seg fra gata til at de møtes på grupper på internett og sosiale medier. Bjørge & Gjelsvik (2015) sier også at de radikale ytringene er mer skjult og ytres på internett, i mindre opplagte omgivelser som mannen i gata ikke like lett kan se. Et sentralt aspekt jeg peker på i oppgaven er identitetsbyggingen til ytre høyre og hvordan internett har bidratt til det. Haanshuus og Jupskås (2017) kategoriserer eksisterende forskning på internett i tre perspektiver; kommunikasjonsperspektivet, terrorismeperspektivet og sosiale bevegelser-perspektivet. Det siste er spesielt sentralt for min studie da det fokuserer på internett som arena for interaksjon og identitetsbygging. Oppgaven inkluderer også i den forbindelse en diskusjon om i hvor stor grad internett bidrar til radikaliseringsprosess. Flere (blant andre Bjørge og Gjelsvik 2015) mener internett fungerer som et supplement. Haanshuus og Jupskås (2017) hevder derimot at internett har blitt viktigere enn å være bare et supplement og at spesielt sosiale medier har tatt over som den viktigste plattformen for ytre høyre. Strømmen (2013) mener at internett fører til at fysiske møter ikke lenger er en nødvendighet for radikaliseringsprosess. Han hevder forskning peker på at nettet i økende grad benyttes til å spre propaganda og til rekrutteringsformål. Medievitner Ida Aalen hevder at sosiale medier dekker de sosiale behovene og viser til «social information processing theory» som sier at individer utvikler nære, personlige relasjoner på internett (Sunde 2013, 51).

Et annet aspekt ved radikaliseringsprosess er de emosjonelle og psykologiske årsakene. Lars Gule (2012) har vært nyttig lesing for å forstå denne prosessen bedre. Spesielt peker han på humor som et virkemiddel for å bringe frem gode følelser, noe som er sentralt i min oppgave. Psykologen Lorraine Bowman-Grieve har studert Stormfront, et høyreekstremt forum som i 2009 hadde 159000 medlemmer. Hun vektlegger hvordan identitet bygges i forumet og spesifikt gjennom oppfattelsen av felles fiender (Sunde 2013, 99). Studien forteller om viktigheten av en felles identitet og samhörighet.

Funnene er interessante å sammenligne med resultatene fra egen studie. Viggo Vestel og Anders Bakken, på vegne av NOVA, står bak en rapport på et prosjekt der målet var å få mer kunnskap om hva som tiltrekker unge mennesker til ekstreme miljøer. Hovedfunnene i rapporten viser at ekstremistiske holdninger ikke er spesielt utbredt blant ungdom (Vestel og Bakken 2016, 8). Likevel sier rapporten blant annet at det er 24 prosent som er helt enig i at det foregår en krig mellom vesten og islam (Vestel og Bakken 2016, 8). Det er dessuten unge mennesker som befinner seg i ytterliggående grupper (Vestel og Bakken 2016, 23). Ravndal (2020) skriver at det høyreekstreme trusselbildet i perioden 2001 til 2011 var preget av den islamfiendtlige bevegelsen og enslige aktører. Den påfølgende perioden derimot, inneholdt et større preg av militant aktivisme, transnasjonale subkulturer og trollterror.

Et sentralt verktøy for ytre høyre er memer og verktøyet blir nevnt i PSTs trusselvurdering som mulig måte å radikalisere ungdom på. Memer ble først introdusert som et begrep av Richard Dawkins i boka *The Selfish Gene* i 1976. Her presenterer han blant annet tre faktorer for at et gen skal kunne spres; gjengivelse, fruktbarhet og lang levetid (2016, 32). Disse tre faktorene mener han er de samme for at memer skal gjenskapes (2016, 144). Shifman (2014) forklarer at memer er enheter i populærkulturen som deles på internett og som skaper en delt kulturell erfaring. Memer som verktøy blir brukt fordi det har en evne til å spres raskt og har potensielt stor påvirkningskraft, spesielt fordi de kan frembringe latter eller andre følelser. Michele Knobel (2006) hevder det er flere viktige årsaker til å studere memer. En av disse er å forstå den kulturelle utviklingen. Hun legger også til at memer har evnen til å påvirke oss uten at vi selv er klar over det (2006, 421-422). Brodie (1996) advarer mot det han kaller tankevirus som kan begrense en persons muligheter og at man må bli mer bevisst handlingen i forbindelse med deling. Abbas et al. (2022) advarer mot de negative sidene ved memer: memer med et humoristisk innhold kan hvitvaske vold, formidle kontroversielle meninger og normalisere radikalt innhold. Fairchild (2016) studerte nettsider på Discord med søkeordene «memes», «gaming» og «shitposting» i en periode på tre år. Discord er en sosial plattform der brukerne kan kommunisere i private rom eller som en del av et samfunn. Resultatet av studiet viste at rasisme gjennom memes og samtaler er vanlig. Blant annet viste studiet at stereotypiske koder som ble forbundet med «svart» var «vold», «dum» og «kriminell».

Et sentralt aspekt i min studie er å se etter kjennetegn på humor. Studien kategoriserer funnene etter tre hovedteorier om humor; overlegenhetsteorien, inkongruensteorien og ventilteorien (Dahl 2021). Til tross for forskjellene mellom teoriene er det et fellestrekk at de innehar en tosidighet, ifølge Mulkay (1988). Det er tidligere skrevet en del om bruk av humor i høyreekstreme miljøer i USA, men litteraturen er mangelfull om norske forhold. Ragnhildson Dahls (2021) forskning på immigrasjonshumor i Skandinavia er overførbart til min oppgave da forfatteren argumenterer for hvordan humor kan ha en funksjon i offentligheten. Humor kan tillate seg å trivialisere og ironisere alvorlige temaer, noe andre sjangre ikke kan, hevder han. Habermas (1996) skriver at humor kan være viktig for å tematisere problemer og bidra til at diskusjoner åpner seg mer. Humor er også en indikator på hva som opptar samfunnet. I oppgaven studeres humor på kanten av etablerte normer og verdier. Davies (2011) barometerteori tilsier at dette er en indikator på at innvandring, antisemittisme og holdninger til styresmakter er indre spenninger og paradokser som opptar samfunnet. Relevant for min studie er *Benign Violation Theory*, en teoretisk tilnærming til forståelse av humor, utviklet av forskerne Peter McGraw og Caleb Warren (2009). Teorien tar sikte på å forklare hvorfor folk finner noe morsomt ved visse situasjoner, vitser, eller humoristiske elementer, mens andre situasjoner oppfattes som forstyrrende eller krenkende. På bakgrunn av dette følger en diskusjon om hva som tillates å spøke med. Diskursen som inkluderer humor er en optimal måte for å observere hvordan hverdagslig interaksjon og sosial dynamikk påvirker og blir påvirket av ideologi, hevder Sue og Golash-Boza (2013, 1585). De har forsket på humor med et rasistisk uttrykk og konkluderer med at humor kan bidra til å opprettholde en rasistisk sosial struktur (2013, 1585). Denne litteraturen presenteres nærmere i del 3, teori.

3 Teori

I dette kapitlet presenteres den teoretiske tilnærmingen til temaet. Teorien ligger til grunn når jeg analyserer og diskuterer empirien i oppgaven. Først presenteres teori om det ytre høyre med spesielt fokus på hva de anser som fiendegrupper, da det i stor grad identifiserer ytre høyre. Oppgaven omhandler ytre høyres aktivitet på internett og internetts funksjoner for denne gruppen. Deretter kommer oppgaven nærmere inn på teori om humor i det offentlige rom og hvilken funksjon humor kan ha. Det er relevant å omtale ytre høyre i Norge i dag fordi jeg viser bruk av humor som virkemiddel i memer

innen disse miljøene. I kapitlets siste del bindes ytre høyre og humor sammen for å skape et analytisk rammeverk for den empiriske studien.

3.1 Det ytre høyre

Ideologien ytre høyre er et samlebegrep for ulike politiske strømninger som kjennetegnes av anti-demokratiske, rasistiske, fremmedfiendtlige, etnisk nasjonalistiske, konspiratoriske og autoritære holdninger (Bjørger, Døving, et al. 2018, 15-16). Berntzen trekker to klare skiller mellom ytre høyre og den moderate høyresiden og hevder at tilhørere på ytre høyre er mot det bestående demokratiet og at ideologien er nativistisk (2018, 79). Med nativisme menes å promotere interessene til den etniske flertallsbefolkningen og at alle andre utgjør en trussel mot staten (Mjelde 2020, 3). Ideologien baserer seg på sterk nasjonalfølelse. Ytre høyre kan sammenlignes med «alt-right» som favner om ekstremister og nasjonalister med utspring i USA (Davey og Ebner 2019, 6). Denne bevegelsen er kjent for mobilisering og kulturelle kjennetegn på internett. Alt-right bevegelsen fremmer sitt fiendebilde gjennom grenseoverskridende humor (NOU 2024: 3, 88). Ytre høyre favner om både høyreekstremisme og høyreradikalisme og begrepene brukes overlappende, ifølge Bjørger, et al. (2018). Syn på demokratiet og aksept for vold for å skape endring er de tydeligste skillene mellom disse (Politiets Sikkerhetstjeneste 2024). Oppgaven belyser disse forskjellene når høyreekstremisme og høyreradikalisme presenteres nærmere.

3.1.1 Høyreekstremisme

Med ekstremisme menes gjerne politiske ideologier som ikke samsvarer med de gjeldende verdiene i et samfunn (Bjørger, Døving, et al. 2018, 15). Norske myndigheter har valgt å bruke betegnelsen voldelig ekstremisme om ekstreme miljøer som støtter bruk av eller utøver politisk eller ideologisk motivert vold (Justis- og Beredskapsdepartementet 2010). Jupskås hevder derimot at en klar definisjon på høyreekstremisme kan være utfordrende å komme med da det er uenighet hvorvidt disse er voldelige og uenighet om hva det vil si at høyreekstremisme er anti-demokratisk (2021). Et vanlig skille går likevel mellom høyreekstreme som blant annet ikke anerkjenner universelle menneskerettigheter og som mener vold som middel er legitimt, og høyreradikale (Mudde 2007; Jupskås 2012; Berntzen 2018). Høyreekstremisme er med det den mest ytterliggående formen for det ytre høyre.

Ideologien innebærer en grunnleggende oppfattelse av at grupper av mennesker er av ulik verdi og at oppfattelsen baseres på enten rase, kultur, religion, nasjonalitet eller seksuell legning (Ravndal 2020, 356). Forfatteren hevder det gjøres som et forsvar for sosial ulikhet. Berntzen (2018, 79) trekker også fram hierarki som et kjennetegn som skiller høyreekstremisme fra andre og skriver at raser som er underlegne må fjernes dersom de ikke er villige til å underkaste seg. En vanlig definisjon av høyreekstremisme innebærer også at det er en ideologi som karakteriseres ved antidemokratisk motstand mot likestilling (Jupskås og Leidig 2020, 7). Jupskås og Leidig (2020, 8) hevder også høyreekstreme forsvare et hierarkisk sosialt forhold mellom etniske grupper. Dette definerer de som anses for innenfor og utenfor gruppen. Høyreekstremister knyttes gjerne til antisemittisme, rasisme, fremmedfrykt, ekskluderende nasjonalisme, authoritarianisme og konspirasjonsteorier (Jupskås og Leidig 2020, 8). Høyreekstreme favner om undergrupper som nazister og fascistene (Bjørge og Gjelsvik 2015, 20).

3.1.2 Høyreradikalisme

Høyreradikalismen som ideologi kjennetegnes av nativisme og etnopluralisme (H. Mjelde 2020, 3). Nativisme ble tidligere definert som en oppfattelse av at de som ikke er innfødt utgjør en trussel. Etnopluralisme er ikke en tanke om hierarki eller overlegenhet, men at alle folkegrupper og kulturer må ha sine egne stater uten innblanding fra andre (Berntzen 2018, 82). Med det menes at det er den etniske majoritetsbefolkningens kultur og interesser som skal være gjeldende (H. Mjelde 2020, 3). De ulike etnisitetene oppfordres til å holde seg adskilt for å unngå at deres karakteristiske trekk utvannes gjennom kulturblanding og assimilering (ibid.). Politiske partier tilhørende denne fløyen anser seg selv gjerne som representanter for de gode menneskene (Jupskås og Leidig 2020, 11). Uklarhetene rundt definisjonen av høyreradikalisme omhandler begrepene prodemokratisk og antiliberal (ibid.). Dette innebærer at medlemmer vil akseptere folkesuverenitetsprinsippet og flertallsstyre, men avvise liberale kjennetegn som maktfordelingsprinsippet og minoriteters rettigheter (ibid.). Hagtvet, Strømmen og Thorsen (2020) skriver at høyreradikale historisk sett har vært antisemittiske, men at de i dag preges av allmenn innvandringsmotstand. Den overordnede oppfatningen er at masseinnvandring, spesielt fra den muslimske verden, utgjør den fremste trusselen mot den etniske majoritetsbefolkningen. (Berntzen 2018; Jupskås 2012; Mudde 2007; Elgenius og Rydgren 2018). Høyreradikale, som en mer moderat fraksjon av ytre høyre, deler

oppfatningen om at demokratiet skal bevares, men insisterer på at styringselitene må erstattes (Berntzen 2018, 80). Generelt hersker en oppfattelse av at den styrende «eliten» er korrumpert og må erstattes med andre styresmakter for å oppnå lovmessighet og orden (Jupskås og Leidig 2020, 11). I enkelte sammenhenger viser høyre-radikale holdninger til at fremmede ikke skal ha noen rettigheter og bør utvises fra landet. PST (2024) er klare på at høyre-radikale ikke fremmer aksept for bruk av vold for endring.

3.1.3 Ytre høyre i Norge

Bjørge et al. (2018, 16) beskriver ytre høyre i Norge med utgangspunkt i Teitelbaums inndeling i tre former for radikal nasjonalisme. Forskjellene mellom disse formene er ikke så tydelige og medlemmer innenfor en gruppe kan bevege seg over i de andre gruppene. Den første gruppen kaller Bjørge raserevolusjonære nasjonalsosialister og kjennetegnes ved at de opphøyer den hvite rase og at de legitimerer vold som middel til å nå målet. «Den nordiske motstandsbevegelsen» er et eksempel på et miljø innenfor denne kategorien, hevder Bjørge. Den neste gruppen kalles etnonasjonalister og skiller seg fra den første gruppen ved at de uttaler at de ulike gruppene er likeverdige, men at disse skal holdes adskilt. Det innebærer at blant annet assimilering er skadelig. Bevegelsene innenfor denne gruppen, hevder Bjørge, er på grensen til høyreekstreme fordi de i stor grad bryter med samfunnets grunnleggende prinsipper om menneskerettigheter, likestilling og demokrati. I Norge er det politiske partiet «Alliansen – alternativ for Norge» et eksempel på etnonasjonalister. Den tredje gruppen heter kulturnasjonalister og kan omtales som høyre-radikale, men ikke høyreekstreme da de blant annet tar avstand fra bruk av vold. Gruppen er sterkt imot innvandring og er opptatt av kulturelle forskjeller, særlig til islam. «Stopp Islamiseringen av Norge» (SIAN) er ett eksempel på kulturnasjonalister i Norge.

Elgenius og Rydgren (2018, 6) skriver at høyre-radikale partier i Norden i dag kjennetegnes av en autoritær holdning i sosiokulturelle saker som etnisitetsbasert nasjonalisme, assimilering-, og anti-immigrasjonsholdning. Fiendebildet som gir grobunn til fellesskapet for medlemmene, danner en kollektiv handlingsramme for ytre høyre (Elgenius og Rydgren 2018, 4). I dag er den kollektive handlingsrammen for ytre høyre en kombinasjon av etnonasjonalisme og antiliberalisme (ibid., 5). Elgenius og Rydgren (2018) hevder retorikken til høyre-radikale har moderert seg og at de i dag styrer vekk fra 1930-tallsnostalgi. De har en mer moderat tilnærming når de blant

annet omtaler løsninger på problemer, noe som ifølge Elgenius og Rydgren (2018) har ført til en større velgerbase.

3.1.4 Fiendebilder og utgrupper

Jupskås (2021) hevder at ytre høyre preges av tydelige fiendebilder og at disse ansees å være de som truer ens nasjon eller kultur. De to kategoriene *nasjonen* og *staten* er spesielt viktige for identitet og politikk: (Mudde 2007, 64). Cas Mudde (2007) omtaler nærmere ytre høyres identitetspolitikk og hevder den i stor grad handler om et oss mot dem- perspektiv. For å skape et indre miljø, hevder Mudde, må man definere det ytre miljøet (2007, 63). Dette gjelder spesielt i høyreradikale miljøer (Mudde 2007, 63). Mouffes (2005) "constitutive outside" er en beskrivelse av at et «vi» bare kan defineres dersom det finnes et «de andre». Opplevelsen av et tydelig «vi» og «de andre» kan videre skape en følelse av trussel mot egen eksistens, hevder hun (2005, 15-16). En tydelig forskjell er hvordan det ytre høyre anser verden som delt i «god» og «dårlig» og moral står sterkt innad i miljøet (Eatwell 2000). En annen forskjell er at det ytre høyre blir tydeligere definert gjennom beskrivelsen av det ytre miljøet, altså dets fiender. En konsekvens av dette, skriver Mudde, er at det blir essensielt for ytre høyre å få en bedre forståelse av det ytre miljøet for å få en bedre forståelse for sitt eget verdenssyn (2017, 64).

En såkalt fiende kan i like stor grad befinne seg innenfor landegrensene som utenfor. Fienden innenfor kan dreie seg om eliten som styrer landet (Mudde 2007, 65). Disse kan ofte bli omtalt som svikere av nasjonen fordi de er korruperte og selger ut staten uten hensyn til den nåværende kulturen. Høyre radikalismen som ideologi ser på masseinnvandring som en stor trussel fordi ulike etnisiteter ikke skal blandes og kulturen til majoriteten står i fare for å svekkes (Berntzen, 2018; Jupskås, 2012; Mudde, 2007; Rydgren, 2007). Innvandringen er, ifølge ytre høyre, en konspirasjon iverksatt av den politiske venstresiden, arbeiderforeninger og store firmaer for å tilegne seg større oppslutning og billig arbeidskraft (Mudde 2007, 66). Denne indre fienden kan også inkludere mediene som hevdes å være på parti med venstresiden. En siste gruppe som kategoriseres som en fiende innenfor nasjon og stat er menneskegrupper de hevder avviker fra det normale. Homofili er blant annet en trussel mot nasjonens overlevelse og derfor ansett som en intern fiende (Mudde 2007, 67). Feminister som kjemper for kjønnsnøytralitet anses også som en fiende da de også utgjør en trussel

som kan svekke nasjonen. Den ultimate svikeren er tidligere medlemmer som har snudd og vendt miljøet ryggen.

Den klassiske fienden som befinner seg innenfor staten, men utenfor nasjonen er etniske minoriteter (Mudde 2007, 69). Det dreier seg først og fremst i dag om ikke-europeiske immigranter (ibid.). Muslimer blir i dag mest omtalt i propaganda og anses som barbarer, skriver Mudde (ibid.). Arzheimer (2018) hevder anti-immigrasjon er den viktigste årsaken til ytre høyres oppslutning. Elgenius og Rydgren (2018, 2) presenterer fem anti-immigrasjonsrammer ytre høyre har brukt: (1) immigranter blir fremstilt som konkurrenter til mangelfulle ressurser som arbeid og bolig; (2) kostnaden av innvandring settes opp mot velferdskostnader som kunne blitt benyttet til nasjonens statsborgere; (3) immigrasjon utgjør en trussel mot nasjonens identitet og majoritetens kultur; (4) immigranter er hovedårsaken til kriminalitet og sosial usikkerhet, og (5) muslimske innvandrere utgjør en trussel mot liberale verdier i landet. Utover nativisme som begrunnelse, benytter ytre høyre to tilleggende argumenter i forbindelse med protester mot muslimske innvandrere; de er ikke ekte politiske flyktninger og det er ikke plass til dem (ibid.). Mudde (2007, 84) gjør en sammenligning mellom jøder og muslimer og kaller islamofobi nåtidens antisemittisme. Noen argumenterer for at islamofobi har blitt motparten til antisemittisme (Jupskås og Leidig 2020, 24). Spesielt for nazistene var jødene hovedfienden på 1930-tallet, mens det i nyere tid har skjedd en dreining mot at det er muslimer som anses som den største trusselen (Mudde 2007, 84). Trusselen handler derimot om antallet muslimer og at et fåtall ikke er en trussel i samme grad som med jødene (ibid.). Denne tanken henger sammen med oppfattelsen av muslimer som late og dumme. Ytre høyres tankesett samsvarer i stor grad med Samuel Huntingtons «The Clash of Civilization» som forteller at vesten er i krig mot en islamsk verden og at disse to forgreningene utgjør ulike verdier (ibid.). Borgerkrigen står mellom empatiske, naive europeere og blodtørste muslimer som har innvandret til Europa (Mudde 2007, 85). Dette verdenssynet virker å bringe tilbake den kristne kulturarven som en motvekt mot sekulariseringen (Strømmen 2018). Antisemittisme har en særegen plass i det ytre høyre og det eksisterer konspirasjonsteorier innad i disse miljøene om at det er jødene som styrer verden (Jupskås og Leidig 2020, 27-28). Høyreekstreme og høyreradikale frykter ikke masseinnvandring av jøder, men anser likevel denne gruppen som en fiende. Mudde (2007, 84) skriver at trusselen i

motsetning til de andre etniske minoritetene ikke ligger i de mange, men i makten til de få.

For å bygge egen identitet og en felles fiende benyttes konspirasjonsteorier som et effektivt verktøy, spesielt innenfor høyreekstreme miljøer (Bjørgero, Døving, et al. 2018, 179-190). Konspirasjonsteorier har blitt et kraftig verktøy for politisk manipulasjon, og kan spre seg fort (Jupskås og Leidig 2020, 30-32). Konspirasjonsteorier bidrar til økt radikal atferd gjennom å demonisere fienden, avskrive de som er uenig som medskyldige og å legitimere vold som nødvendig politisk verktøy for å vekke den sovende massen (Bartlett og Miller 2010). Med konspirasjonsteorier menes gjerne teorier som forsøker å forklare et fenomen ved å skape tanker om at skjulte makter står bak endringer i samfunnet (Davey og Ebner 2019). Spredningen av konspirasjonsteorier skjer spesielt gjennom digitale fora (Moe 2022). Slike teorier forsterker mistillit til etablerte institusjoner og etablerer et narrativ der de som styrer samfunnet, med vitende vilje, jobber mot den "vanlige borgeren». Oppfattelsen er at styringsmaktene har inngått en hemmelig avtale til sitt eget beste (Sunde 2013). Dette er med på å skape en mistillit til styresmaktene i staten og en tanke om at eliten er korrumpert og derfor må erstattes (Bjørgero, Døving, et al. 2018, 209). Sunde (2013, 39) hevder at konspirasjonsteorier kan betegnes som hatefulle ytringer da hatet retter seg mot den politiske ledelsen. Ytre høyre anser gjerne minoriteter som konspiratører som samarbeider med de på innsiden av systemet (Axelsen og Emberland 2020). Flyktninger benyttes ifølge dette som «importerte destabiliseringsstyrker» (Bjørgero, Døving, et al. 2018, 218) og blir dermed et verktøy for politisk destabilisering. Bjørgero et al. (2018,224) hevder konspirasjonsteorier er identitetspolitikk og kan ofte knyttes opp mot nativisme. Disse fungerer dermed som effektive verktøy for å mobilisere og engasjere tilhengere ved å skape felles emosjoner og benytte en retorikk som styrker fellesskapsfølelsen (ibid.). De gir en følelse av eksklusiv innsikt og oppmuntrer tilhengerne til å føle seg som en utvalgt gruppe som er opplyst om "sannheten" (Bjørgero, Døving, et al. 2018, 227-228).

Michael Barkun presenterer en velkjent typologi av konspirasjonsteorier i forskningen (2003, 6). De tre kategoriene til Barkun forteller om omfanget av konspirasjonsteoriene, hevder Axelsen og Emberland (2020). Hendelseskonspirasjoner omtaler en bestemt hendelse, systemiske konspirasjoner

omhandler for eksempel jødene eller muslimene og superkonspirasjoner setter ulike konspirasjoner sammen i et hierarki (Bjørge, Døving, et al. 2018, 181). Et eksempel på en systemisk konspirasjonsteori som er utbredt er «The Great Replacement theory». Denne teorien har sitt utspring i Frankrike og fra en organisasjon som ønsker å bevare etniske kulturer adskilt (Davey og Ebner 2019, 5). Tilhengere av teorien hevder at den hvite, europeiske befolkningen blir mot sin vilje erstattet gjennom immigrasjon og tilveksten av minoritetsbefolkningen (Bjørge, Døving, et al. 2018, 125). Utover dette utgjør muslimer en særskilt trussel, ifølge konspirasjonsteorien, da den ikke går overens med majoritetsbefolkningen. En annen bevisst strategi for å svekke den hvite rase, ifølge konspirasjonsteorien, er å fremme kjønnslikestilling og gjøre menn avhengig av porno (Abbas, et al. 2022). Denne konspirasjonsteorien er på vei til å bli hovedstrømmingen, hevder Davey og Ebner (2019). Et effektivt verktøy for å spre slike konspirasjonsteorier er dehumaniserende memer med en symbolikk som bringer sammen subkulturen som støtter teorien. Oppgaven kommer seinere inn på hva som menes med en meme og hvordan disse benyttes i slike sammenhenger.

Bartlett og Miller mener at forskning viser hvordan konspirasjonsteorier kan forsterke et samhold og fungere som det de kaller «radikaliseringmultiplikator» (2010, 4-5). Innholdet benyttes i den hensikt bevisst og disse teoriene presenteres gjerne i kombinasjon med ironi eller satire (Sunde 2013, 110). Stereotypiske fremstillinger benyttes i stor grad, der grupper ilegges bestemte karaktertrekk med negativt fortegn (Bjørge, Døving, et al. 2018, 187). Dette skaper også en kontrast til de positive egenskapene som tillegges sine egne. Weaver peker på internett som arena for å oppfordre og tilby en mulighet til å spre støtende humor (2011, 414). Oppgaven vil seinere komme inn på bruk av humor i den forbindelse. Gule hevder at konspirasjonsteorier nærmest er umulig å argumentere mot da disse gjerne blir møtt med påstander om manipulering (2012, 71-79).

3.2 Det ytre høyre på internett

3.2.1 Internett som ny arena

Internett og sosiale medier har vært viktige plattformer for ytre høyre siden 1990-tallet, både for å spre ideologi, rekruttere medlemmer, mobilisere til aksjoner og skape nettverk på tvers av landegrensene (Haanshuus og Jupskås 2017). Forskning antyder

at internett stadig blir et viktigere og større område for ekstreme (Sunde 2013, 100). Nesser, Lia og Stenersen (2013, 80) skriver at jihadister, separatistbevegelser, anarkister, nazigrupperinger og andre militante aktører benytter internett for fellesskap, samhold, rekruttering og opplæring. Hill (2008, 51) argumenterer for at internett muligens har blitt det viktigste mediet for rasister. Forskning viser til at ytre høyre har flyttet mye av sin aktivitet fra mobilisering i gatene til at de møtes digitalt (Bjørge, Døving, et al. 2018, 147-148). Mobilisering og radikaliserings vil primært foregå gjennom digitale nettverk og terrortrusselen kommer først og fremst fra personer som er radikaliseret gjennom høyreekstreme digitale nettverk, ifølge PST (2024, 14). Medlemmer innen slike miljøer danner gjerne samfunn online med likesinnede for å dele sitt syn og oppnå et felles mål (Bliuc, et al. 2020). Lia (2013, 108-109) hevder i tillegg at det bygges et sosialt fellesskap selv om medlemmene er uenige i diskusjoner (Lia 2013). Sosiale medier er spesielt velegnet for politisk kommunikasjon, ifølge forskningen, og muliggjør nasjonale og globale online-fellesskap for populistiske bevegelser (H. Mjelde 2020). I Politihøgskolens rapport fra 2013 benyttes nettekstremisme som et begrep på radikaliserings og voldelig ekstremisme på internett (Sunde 2013, 9). Ifølge forfatterne bak finner denne aktiviteten sted på ekstremistiske nettsted, samt sosiale medier, og handler om å fremme holdninger som samsvarer med ekstremistiske ideologier.

Internett er en anledning for å møtes uten fysisk tilstedeværelse og samtidig en mulighet til å være anonym (Bjørge, Døving, et al. 2018, 150). Meningsutveksling skjer gjennom fora og kanaler der man kan snakke med likesinnede uten å møte på kritikk eller en følelse av overvåkning. Internett utgjør også en mulighet til å komme i kontakt med miljøer utenfor landets grenser eller til å spre kontaktinformasjon med en eventuell mulighet til å bygge opp et større nettverk.

Det er en generell oppfattelse blant forskere at internett fungerer som et supplement til en radikaliseringsprosess innenfor små grupperinger (Bjørge og Gjelsvik 2015, 15). Nesser, Lia og Stenersen (2013) understreker at radikaliserings blir ansett som en prosess som skjer i gruppe. Det er vanskelig å måle hvordan individer radikaliseres på nett og Ravndal skriver at man kan forske på om medlemmer blir mer radikale over tid, men ikke om det er nettbruk eller andre faktorer som er årsaken. Det er derimot bred oppslutning om at sosiale medier er et viktig verktøy for høyreekstreme. Haanshuus

og Jupskås (2017, 152) skriver at sosiale medier spesielt har tatt over som den viktigste plattformen for ytre høyre og at det henger sammen med hvor viktig sosiale medier er for mennesker generelt. Poster på sosiale medier har potensiale til å nå ut til et stort publikum uten omfattende ressurser. Nesser et al. (2013) peker blant annet på hvor effektive disse verktøyene er for spredning av propaganda. Sunde skiller mellom rekruttering og radikaliserings og hevder at sosiale medier tilrettelegger for rekruttering og gjør radikaliseringsen lettere (2013).

Haanshuus og Jupskås (2017, 147-148) kategoriserer den eksisterende forskningen på ytre høyre på internett i tre perspektiver. Kommunikasjonsperspektivet fokuserer på hvordan internett ble brukt til å spre sitt budskap og kommunisere på tvers av grenser. Lia og o' Reilly (2005, 2009) understreker de negative sidene ved sosiale medier når de skriver at voldelige ekstremister oppretter kontakt på tvers av landegrensene. Ifølge studier innen dette perspektivet spredte medlemmer i miljøer innen ytre høyre i USA tidlig propaganda, samtidig som internett også var et møtested for aktivister. Terrorismeperspektivet, derimot, fokuserer mer på radikaliseringsen og i hvor stor grad internett har en rolle i denne sammenheng.

Det tredje perspektivet kalles sosiale bevegelser- perspektivet og omtaler hvordan internett benyttes til å mobilisere en bevegelse som starter med internett som en møteplass, mulighet for ideutveksling og forberedelse til aktiviteter. Med sosiale bevegelser menes et nettverk av uformelle interaksjoner mellom et flertall av individer, grupper eller organisasjoner som er delaktige i politiske eller kulturelle konflikter, basert på en kollektiv identitet (Diani 1992, 1). Berntzen tilføyer at sosiale bevegelser kan sees på som distinkte sosiale prosesser sammensatt av aktørers fellehandling (2011, 6). Et viktig element for sosial bevegelse er å danne en kollektiv handlingsramme, noe som innebærer for det kollektive innad i en gruppe å definere et problem, hvem som har skylden for problemet, hvordan det kan løses og hvorfor de må agere nå (Haanshuus og Jupskås 2017). Relevant i denne forbindelse er begrepet *framing alignment* som innebærer at flere tankesett skaper resonans fordi de blir komplementære (Snow, et al. 1986, 464). Idella Porta og Diani (2006, 20) peker også på den kollektive identiteten og at aktørene har mulighet til å kommunisere hyppig og står samlet mot en bestemt fiende. Et eksempel som samlet ytre høyre er Eurabia-teorien som argumenterer for at Vesten gradvis bringes under et islamsk styre (Davey

og Ebner 2019, 5). Bjørge et al. skriver at teorien først lansert av Bat Ye'or i 2002 forente et nettverk av anti- islamske aktører (2018, 151)

3.2.2 Internettets funksjoner for ytre høyre

Gjennom forskningen kommer det fram at høyreekstreme benytter gode kommunikasjonsstrategier og er godt organiserte på nett (Sunde 2013, 25). Oppgaven omtalte tidligere internett som ny arena for ytre høyre der internett har vært et verktøy i lang tid. Jupskås og Leidig (2020, 66) hevder at dette miljøet har styrket sitt bånd gjennom samarbeid og etablering av nettverk, noe som har tillatt miljøet å produsere og distribuere materiale. Kommunikasjonen foregår oftest åpent slik at det er mulighet for at andre også kan få innblikk i ideologien og la seg påvirke.

Daniels (2013) hevder i en artikkel at internett fungerer som et område for å bygge identitet og samfunnskonstruksjon rundt etnisk identitet. En betydelig forskjell fra andre er at medlemmer innen ytre høyre benytter internett og sosiale medier uten de samme barrierene, hevder Sunde (2013, 27). Ved bruk av humor spesielt gjøres ekstremt materiale til en del av hovedstrømningen og med tid mer akseptert (Jupskås og Leidig 2020, 66). Humor bidrar til å dempe det rasistiske budskapet som spres og på denne måten opprettholdes en felles diskurs innad i miljøet, hevder Daniels (2013). Dette skaper gradvis aksept for ekstreme holdninger og kan føre noen få tilhengere til å utvikle ekstreme synspunkter som potensielt kan resultere i voldelige handlinger (Ihlebak, Figenschou og Haanshuus 2020). Ekstremismekommisjonen peker på grensen mellom ekstreme ytringer og vitser, og hevder at humor gjør denne flytende (NOU 2024: 3, 147). Humor kan i den forbindelse bortforklare ytringene. Oppgaven vil komme nærmere inn på bruk av humor som virkemiddel for ytre høyre seinere.

Det er vanlig å skille mellom aggressiv og undergravende form for eksponering på internett og sosiale medier (Liang og Cross 2020, 6-10). Den aggressive eksponeringen er tydelig global i form av åpne nettsider som for eksempel 4chan, der høyreekstreme åpent deler sine meninger. (ibid.). Samtidig benytter høyreekstreme også en mer undergravende tilnærming, som involverer feilinformasjon, bedrag, tosidighet og normalisering av radikale ideer (ibid.). Denne taktikken retter seg spesielt mot sårbare grupper som unge, noe både budskap og form vitner om (ibid.).

En interessant observasjon er at memer, som humoristiske elementer, har blitt brukt som en effektiv strategi for å tiltrekke unge til høyreekstreme miljøer. Spredningen av memer har vist seg å normalisere radikale tanker ved å koble dem til mer hverdagslige ideer (Ihlebak, Figenschou og Haanshuus 2020). Av alle handlingsplaner og rapporter om rasisme og antisemittisme de siste ti årene er det først i PSTs trusselvurdering for 2020 at memer blir nevnt som en mulig måte å radikalisere ungdom. Dawkins skriver at memer må ses på som levende strukturer som hopper fra hjerne til hjerne (2016, 249). I prosessen reproduseres den ved å skape en imitasjon av tidligere memer og for å overleve må den appellere til mottakeren (Dawkins 2016, 251-255). Memer er ifølge Shifman enheter i populærkulturen som sirkulerer og imiteres eller transformeres av internettbrukere og som skaper en delt kulturell erfaring (2014, 41). Ross og Rivers skriver at internettmemer avviker fra opprinnelige memer da den har evnen til å konvergere språk, samtid og kommunikasjon (2017). Abbas et al. (2022) peker på viktigheten av memer som en kobling mellom ideologisk avvikende mennesker som kan møtes under en felles identitet på internett. Denne kollektive identiteten kommer sammen først på bakgrunn av de tekniske mulighetene som ligger til rette og deretter på bakgrunn av miljøets felles fiende (ibid.).

Richard Dawkins (2016, 144) presenterer tre faktorer for at memer skal gjenskapes; gjengivelse, fruktbarhet og lang levetid. Knobel og Lankshear legger til tre elementer de hevder hjelper på memer sin fruktbarhet; humor, intertekstualitet og mottakelighet (2006, 215). Med intertekstualitet menes at tekster forholder seg til andre tekster og at mening oppstår i forholdet mellom disse elementene (Skei 2019). Flere mener derimot at memer også må ha egenskapen i å bli spredt raskt og distribuert bredt (f.eks. McNeill 2013, 83; Milner 2018, 3). Brodie (1996, 152) påpeker hvilken betydning avsenderen har og hevder at memer fra en troverdig avsender har raskere påvirkningskraft. Med troverdig antyder Knobel kan være «de jeg ønsker å bli som» i like stor grad som «mennesker som ligner meg» (2006, 415). Derfor er det Knobel kaller «tilhørighetsrom» optimale arenaer for å spre memer (2006, 415-416). Dette er viktige faktorer for det Dawkins kaller fruktbarhet (2016, 144). Fruktbarhet handler om evnen en meme har til å spres raskt, men også evnen til å bli værende i memekulturen (ibid.). Varighet påvirker evnen til å spres til et stort publikum, noe som eksponentielt øker overlevelsesmulighetene til memer (Knobel 2006, 416).

McNeill (2014, 179) peker på humoraspektet i memer og definerer memer som humoristiske bilder med noen ganger usammenhengende tekst. Svært mange memer som frekventerer på sosiale medier har et humoristisk uttrykk. Antageligvis har humoristiske memer større appelleringskraft på mottakeren og dermed større sjans til å overleve, Dawkins teori tatt i betraktning (2016, 251-255). Memer kan derfor huskes på bakgrunn av at de er minneverdige, mer enn at de er viktige eller anvendelige (Blackmore 1999, 57). I denne sammenheng spiller timing også en vesentlig rolle (Knobel 2006, 414). Blackmore (1999, 58) skriver at effektiv overføring av memer avhenger av preferanser, oppmerksomhet, følelser og ønsker hos mottakeren.

Memer skapes av en kombinasjon av humor, populær estetikk i nåtiden og gamle mønstre (Abbas, et al. 2022). Spesielt viktig er bruken av humor for å hvitvaske vold og lettere formidle kontroversielle, politiske meninger på mindre ekstreme og mer hverdagslige internettsider (ibid.). Dette gjøres ved at den ideologiske ladningen er skjult av flashy estetikk og vittige punchlines (ibid.). Memes skal promotere ekstreme narrativer med populærestetikk, humor og ironi som demper barrieren for å delta (ibid.). Weaver (2011, 414) hevder humor i denne sammenheng kan forsterke rasisme. Slik blir internett et verktøy til å delegitimere (Ross og Rivers 2017, 1).

3.3 Humor i det offentlige rom

Videre vil oppgaven diskutere begrepet humor og gjøre rede for hvilken funksjon humor kan ha. Teksten forsøker å utforske hvordan humor fungerer som et verktøy og diskutere spenningen mellom det uskyldige motivet og hvordan den potensielt kan skade. Innledningsvis presenteres ulike teorier om humor for å forstå påvirkningen den kan ha på avsender, mottaker og som påvirker på samfunnet.

Forholdet mellom humor og offentligheten er spesielt interessant, skriver Dahl (2021, 4), da det offentlige rom er der fellesskapet dannes og til slutt har stor påvirkningskraft. Humor reflekterer samfunnets interesser, bekymringer og verdier, ifølge Davies (2011). Det hun omtaler som *barometerteorien* tilsier at humor er en indikator på hva som opptar samfunnet til enhver tid. Det avdekker også samfunnets indre spenninger og paradokser, spesielt de som angår sosiale normer og kulturelle grenser. Flere (f.eks Douglas 1968) hevder at humor blomstrer av spenning og paradokser om sosiale

normer. Kuipers (2015, 123) skriver at det nettopp er denne leken med overtredelse av normer som gjør humor morsomt. Derimot er det uskrevne regler og visse begrensninger for hva som er passende å tulle med. Dette «humorregimet» fungerer som en indikator på sosiale konflikter som potensielt kan oppstå (Gripsrud 1990, 192).

Habermas (1996, 298-299) hevder at tematisering av problemer er sentralt i den offentlige sfæren og at humor kan være en viktig del av denne prosessen. Ved å sette fokus på bestemte temaer og spørsmål gjennom humor, kan samfunnet åpne for diskusjon og debatt. Dahl (2021, 7) argumenterer for at humor har egenskaper som avviker fra andre elementer i den offentlige debatten. Humor gir en uformell arena der mennesker kan diskutere viktige saker uten den tyngden som ofte følger med politiske debatter. Samtidig kan humor brukes til å tematisere problemer som kanskje ikke ville bli tatt opp på en annen måte. Den kan bringe kontroversielle emner inn i den offentlige diskursen på en tilgjengelig måte, og dermed utvide det spekteret av temaer som er under diskusjon. Blant annet hevder Mulkay (1988, 90-92) at humor tillates å bli brukt i seriøs sammenheng på bakgrunn av at humor er en ikke-seriøs form for diskurs. Humor har derfor potensial til å angripe og utfordre disse normene og grensene, og dermed åpne opp for sosiale forandringer. Arendt (1958) argumenterer for at humor kan være en pådriver til endring i et samfunn ved at det kritiserer overdrevent alvor gjennom blant annet bruk av satire, parodi og humor. Den utfordrer eksisterende normer og fremmer kreativitet og nytenkning, hevder hun. Norges institusjon for menneskerettigheter (2021) skriver at humor kan fungere som maktkritikk og få oss til å se annerledes på en sak, noe som kan bidra til økt innsikt og diskusjon.

3.3.1 Tre hovedteorier om humor

Hva som anses som morsomt har vært forsøkt forklart i lang tid (McGraw og Warren 2009, 1141). Det hevdes derimot i moderne forskning at tidligere forsøk på å forklare humor ikke er nok til å forstå konseptet fullstendig (McGraw og Warren 2009). Humor er komplekst, men også i stor grad en subjektiv opplevelse. Derimot er det noen likhetstrekk mellom de tre hovedteoriene *overlegenhetsteorien*, *inkongruensteorien* og *ventilteorien* som er helt sentrale. Spesielt sentralt er useriøsiteten, noe som av Mulkay (1988, 22-38) forstås som en metode å skape overensstemmelse og uoverensstemmelse på en og samme gang. Det er denne tosidighet ifølge alle tre

teorier som står som en motsetning til seriøse metoder som streber etter å oppklare tvetydighet.

3.3.2 Overlegenhetsteorien

Overlegenhetsteorien hevder at humor oppstår når vi føler oss overlegne andre mennesker (Dahl 2021, 41). Det inkluderer latterliggjøring og at man finner en glede på bekostning av andre. Denne teorien går tilbake til de greske filosofene Platon og Aristoteles. Bergson (1914) knytter følelsen av overlegenhet til evnen å kunne fryse empatien slik at man ikke føler på medlidenhet. Dahl (2021, 41-42) hevder at humor basert på denne teorien er en måte å uttrykke makt og at det derfor kan ligge et seriøst formål bak humoren. Samtidig finner man det useriøse i det elementet at empatien må fryses for å oppfatte noe som morsomt. Billing (2005) peker på mottakerens perspektiv i denne forbindelse om hvordan man kan oppleve negative følelser. Kjus og Kaare skriver at humor basert på denne teorien benyttes til å angripe en bestemt gruppe i samfunnet (2006, 16).

3.3.3 Inkongruensteorien

Humor oppstår ifølge inkongruensteorien når det er en overraskende eller inkongruent sammenheng mellom to elementer (Dahl 2021, 43). Vi ler fordi vi blir overrasket over utfallet og at det det ikke er noe vi forventet. Det dreier seg altså om to uensartede ideer, konsepter eller situasjoner settes sammen på en uventet måte. McGraw og Warren (2009, 1142) utdyper at ordspill er eksempler på at mottaker må forstå to meninger av et ord eller en frase.

3.3.4 Ventilteorien

Sigmund Freud (1976) hevder humor kan uttrykke ellers undertrykte følelser på en akseptabel måte. Det betyr at humor kan hjelpe oss å føle en avlastning fra stress og konflikter. Ventilteorien har sitt opphav i psykologofeltet. Den handler om at individet kan overvinne noen hindringer og at disse hindringene er noen spesifikke undertrykte tanker (Dahl 2021, 42). Hemningene dette medfører skaper spenning som kan utløses ved hjelp av humor, ifølge psykologien. Dahl (ibid.) skriver at spenningsutløsningen medfører et overskudd av energi som resulterer i latter og glede. Freud (1976) skiller mellom tendensiøse og ikke- tendensiøse vitser. Han hevder at tendensiøse vitser er

en akseptabel måte å snakke om uakseptabelt innhold på. Herunder ligger også en spenning mellom det seriøse og ikke- seriøse.

3.3.5 Kritisk teori

Flere har forsket på de negative sidene ved humor, en retning som går under betegnelsen «critical humor studies» (Weaver 2011). Saul Alinsky (1971, 75) hevder at mye aksepteres gjennom humor som ellers ville blitt avvist dersom det ble presentert seriøst. Humor har vist seg å være et kraftig verktøy i arbeidet med å undergrave åpne samfunn og ufarliggjøre bruken av vold (Fielitz og Ahmed 2021, 4). McGraw og Warren peker på tosidigheten mellom det akseptable og avvikende og hevder at humor oppstår i spenningen mellom disse (2009). Benign Violation Theory hevder at humor oppstår når det skjer noe som er både "benign" (uskyldig eller normalt) og samtidig en "violation" (krenkelse av forventninger eller normer). Med andre ord oppstår det humoristiske når det er en viss grad av konflikt mellom det som er akseptabelt og det som avviker fra det akseptable, men samtidig på en ufarlig eller uskyldig måte. Denne teorien gir et rammeverk for å analysere hvorfor vi ler av visse vitser, situasjoner eller hendelser, og den har blitt brukt til å forklare en rekke humorfenomener på en kulturelt- og situasjonsavhengig måte. En nøkkelfaktor i denne dynamikken er bruken av en kynisk form av humor som desensibiliserer og nummer, og dermed skaper et rom for fantasi og handling (Fielitz og Ahmed 2021, 4).

Gillota (2013) som kan betegnes som en humoroptimist hevder at humor kan skape en større forståelse på tvers av etnisiteter. Han argumenterer for at humor kan skape nye tanker og ideer som kan undergrave stereotypier og føre til større forståelse mellom ulike kulturer. Samtidig skriver McGraw og Warren (2009, 1141) om de sosiale, psykologiske og fysiske fordelene ved humor. Humor har evnen til å tiltrekke, skape beundring og begrense konflikter mellom mennesker med ulike verdisyn, hevder de. I motsetning til Gillota betegnes Perez (2013, 497-499) gjerne som en humoralarmist som er bekymret for at humor derimot forsterker diskursen med rasistisk innhold. Han hevder at denne diskursen ellers ikke ville blitt akseptert. Rasistiske uttrykk i humor gjør ifølge Perez at offentligheten aksepterer innholdet. Stereotypier vil for eksempel bli forsterket ved at de benyttes eller reproduseres. De kan være skadelige og bidra til å holde enkelte grupper nede. Dahl (2021) tolker det som faretruende at man kan komme unna med rasisme dersom den blir fordekt av humor.

3.4 Analytisk rammeverk

I dagens digitale samfunn, der underholdning er en nøkkel til suksess, har en felles humor vist seg å være en effektiv strategi for ytre høyre (Fielitz og Ahmed 2021, 4). Gjennom bruk av humor og ironi trivialiseres innhold og over tid normaliseres innhold som ellers oppfattes som rasistisk og antisemittisk (ibid.) Miljøet har også forstått essensen av latter som verktøy for å bygge en felles identitet og kommunisere sin posisjon til andre (Fielitz og Ahmed 2021, 5). Nyere generasjoner av ytre høyre har valgt overskridende humor og satire som våpen i kampen mot liberalt demokrati og politisk korrekthet, skriver Fielitz og Ahmed (2021, 6). Ytre høyre på internett kommuniserer gjennom bilder og språk som normaliserer vold mot minoriteter og som inneholder en blanding av hat, nedsettende tone og fornøyelse (Fielitz og Ahmed 2021, 7-8). Memer blir spredt i stor skala og fokuserer ofte på jøder og svarte mennesker (Abbas, et al. 2022). Karakteristikkene til disse bildebaserte fora preges av fornærmende atferd (Fielitz og Ahmed 2021) Denne interaksjonen mellom hat, devaluering og underholdning er vel gjennomtenkt og ikke tilfeldig, skriver Fielitz og Ahmed (2021). Uttrykk for radikale holdninger gjennom memer normaliseres og integreres i samfunnet uten tilstrekkelig motstand. Innholdet er gjerne preget av obskur retorikk og er avvisende for å dekke over alvorlig innhold (Yoon 2016) Ekstremismekommisjonen (2024) hevder vold og dehumanisering blir trivialisert gjennom humor og memer. Ifølge kommisjonen får memer ekstremistisk mening når de blir plassert innenfor en bredere ekstremistisk kontekst. Ford og Ferguson argumenterer for at humor som virker nedsettende kan øke fordommene mot mennesker som utsettes for det (2004, 81). Humor med rasistisk innhold forsterker raseideologi og medfører at kulturer latterliggjøres og anses som mindreverdige (Howitt og Owusu-Bempah 2005, 415). Denne såkalte *memekulturen* medfører en annen og mer kompleks form for rasistisk uttrykk, hevder Daniels (2013). Blant annet fant Yoon (2016, 92) gjennom sin studie at flertallet av memer med rasistisk innhold viderefører fargeblindhet og forneker strukturell rasisme.

Tre konkrete virkemidler ytre høyre benytter i forbindelse med memer er «redpilling», «gateway drug» og «dogwhistling». Ytre høyre ser det gjerne som sin oppgave at de må «vekke folket» fra ignoranse til bevisstgjøring av den «nye sannheten». Begrepet "red pilling," som refererer til oppdagelsen av en ny sannhet, blir brukt som en strategi

for å lokke inn til mer ekstrem ideologi (Sterkenburg 2019, 13). Med redpilling menes en oppvåkning til å se virkeligheten slik den egentlig er og er en referanse til Matrix-filmene, der hovedkarakteren får valget mellom å ta den blå eller den røde pillen. Gjennom å ta den røde pillen avdekkes en virkelighet som er i tråd med ytre høyres tankesett. Flere memer har et uskyldig preg og benytter appellerende symboler og estetikk for å lokke seerne videre inn i denne verdenen. Disse lokkemidlene betegnes som «gateway drug» som en referanse til konsekvensen av avhengighet. «Dogwhistling» baserer seg på effekten til en hundefløyte som er hørbar for en bestemt målgruppe, mens resten ikke registrerer den. Disse virkemidlene vil bli nærmere presentert i forbindelse med analyse av data.

Humor er et relasjonelt og situasjonelt fenomen som ikke har en fastlagt, iboende mening, men som gis mening ut fra den kulturelle konteksten og de spesifikke sosiale situasjonene den inngår i (Kjus og Kaare 2006, 15). Dette innebærer at hva som oppleves som humoristisk varierer mellom steder, grupper og over tid (Kjus og Kaare 2006, 20). For å forstå en meme må man ha intertekstualitet og at dette kan være en faktor som skiller de som er innenfor fra de som vil stå utenfor. Faktorer som påvirker dette kan blant annet være alder. Oppgaven vil senere vise kjennetegn på de ulike humorteoriene og hvilke motiv ytre høyre benytter i memer som deles på internett. Teorien vil ligge til grunn når jeg ser etter kjennetegn og tolker materialet.

4 Metode

I dette kapitlet vil jeg gjøre rede for valg av forskningsmetode og beskrive de ulike delene av forskningsprosessen. En metode er en planmessig fremgangsmåte (Tranøy 2019). Denne oppgaven tar sikte på å planmessig komme fram til ny kunnskap om ytre høyre på internett. Gjennom å se nærmere på det politiske partiet «Alliansen – alternativ for Norge» og den åpne gruppen på Telegram med betegnelsen «Venner av Alliansen» har jeg analysert hvordan fiendebildet til ytre høyre kommer til uttrykk og hvordan humor fungerer som et virkemiddel. Basert på data samlet inn vil studiet vise hvordan fiendebildet i kombinasjon med humor kommer til uttrykk i memer. I tillegg til fiendebildet er det også relevant å inkludere begrepene «redpilling» og «gateway drug». Gjennom en casestudie av Alliansen forsøker studien å besvare problemstillingen «hvordan benytter ytre høyre humor som virkemiddel?»

I studien benytter jeg teori om ytre høyre og humor som analyseverktøy. De teoretiske perspektivene som er presentert ovenfor har både vært viktige for det empiriske innsamlingsarbeidet og for det analytiske arbeidet. Studien baserer seg på en casestudie med kvalitativ innholdsanalyse. Den valgte metoden skal reflektere forskningsspørsmålene i oppgaven. Jeg valgte å benytte en kvalitativ metode da en kvantitativ fremgangsmåte begrenser grad av tolkning. Jeg begrunner valget på bakgrunn av at empirien skal stå sentralt i studien. Det er viktig med teoriåpenhet slik at empirien viser hva som er viktig å fokusere på. Studien har både et deskriptivt og analytisk formål. Jeg vil videre presentere valg av metode nærmere, gjøre rede for gjennomføringen, samt reflektere over forskningsetiske utfordringer og etterpåklokskap.

4.1 Casestudie

Denne studien av Alliansen og bruk av humor som virkemiddel innen ytre høyre er basert på en casestudie av gruppen «Venner av Alliansen» på Telegram. Med casestudie mener Andersen (2013, 14) en intensiv kvalitativ studie av en eller noen få undersøkelsesenheter. I studien analyserte jeg et utvalg på 305 memer jeg fant relevante med tanke på oppgavens mål. Valget på memer falt på bakgrunn av at jeg ønsket å se på det skjulte budskapet (Yoon 2016, 94). Med skjult budskap refererer jeg her til et alvorlig tema som dekkes til med humor som latterliggjør, trivialisere og normaliserer budskapet. Innleggene på gruppens side var av stort omfang og jeg valgte å begrense data til å gjelde memer jeg anså som uttrykk for ytre høyres fiendebilder i kombinasjon med humor. Fiendebildet til ytre høyre ble tidligere presentert som muslimer, ikke-vestlige innvandrere og jøder, men også LHBT+-personer, media og sittende styresmakter.

Utvalget av data i studien har budskap som viser ideologien til ytre høyre, stereotyper som at innvandrere er truende eller har lavere intelligens, konspirasjonsteorier om at jødene styrer verden og at muslimene tar over Vesten, samt at styresmaktene i Norge er inkompetente. Jeg har også valgt motiv som uttrykker «redpilling» og «gateway drug» da dette er et gjennomgående uttrykk for gruppen. Fordelen med casestudie er i denne sammenheng at det gir et stort antall observasjoner som kan vise hvordan

disse budskapene kommer til uttrykk. Derimot krever casestudie empiriske og teoretiske tilleggskunnskaper, hevder Andersen (2013, 16). For å få bedre oversikt over datautvalget valgte jeg derfor å strukturere disse på bakgrunn av motiv og kjennetegn på humor. Humor ble tidligere presentert på bakgrunn av de ulike teoriene og jeg viser i analysen hvordan de ulike teoriene for humor benyttes som virkemiddel i memene.

En beskrivende studie har som hensikt å avdekke og belyse faktiske forhold (Grønmo 2020, 356). Totalt har 305 memmer publisert på gruppen «Venner av Alliansen» mellom mai 2022 og april 2024 blitt studert. I min studie vektlegges en drøfting av forholdene i relasjon til normer og standarder. Studien kan derfor beskrives som tykk etnografisk beskrivelse. Med det menes en studie som «tar til sikte på å få fram hvilken mening de observerte forholdene har for de involverte aktørene, sett i lys av den konteksten som disse inngår i» (Grønmo 2020, 357). Dette innebærer at analysen likevel ikke bare er beskrivende, men inkluderer også en fortolkende og forstående framstilling. Oppgaven min har til tross for det et teoretisk tolkende formål. Det betyr at formålet er å bruke teorier og faglige begrep for å analysere og gi mening til et fenomen, fremfor å skulle utvikle egne teorier eller begrep (Bukve 2016, 88). Teoriene er spesifisert på forhånd og benyttes som en strukturert analyseramme (Bukve 2016, 193).

4.1.1 Valget av Alliansen som case

Antirasistisk Senter (2023) presenterer Alliansen - alternativ for Norge som et nasjonalsosialistisk/nazistisk, antisemittisk, rasistisk og antidemokratisk parti. Antirasistisk senter er en ideologisk aktivistorganisasjon. Jeg vurderer det derimot dithen at deres omtalelse av Alliansen har støtte i forskningslitteraturen. Selv beskriver partiet seg som et nasjonalistisk parti (Mjelde 2020, 3). Bjørgo (2018, 16) betegner Alliansen – alternativ for Norge som et etnonasjonalistisk parti og hevder slike partier er på grensen til å være høyreekstreme, da de bryter med de grunnleggende prinsippene om menneskerettigheter, likestilling og demokrati. Valget av Alliansen samsvarer med mine kriterier i studien med tanke på flere kjennetegn på å være et parti trygt plassert på ytre høyre. Partiet har gjentatte ganger uttrykt at de ønsker et statskupp, de er opptatt av å bevare norske verdier, samt at de har en avvisende holdning til innvandrere (Garvik 2024). Verdiene partiet baserer sin politikk på preges av ekskluderende nasjonalisme, konspirasjonsteorier, fremmedfrykt og anti-

demokratiske holdninger. Alliansen var opprinnelig tydelig inspirert av både Trumps nasjonalistiske bevegelse og Brexit- avstemningen i Storbritannia, og har tidvis fått medieoppmerksomhet (Mjelde 2020), men har fremstått som stadig mer ytterliggående over tid. Valg av dette partiet samsvarer også mine kriterier i studien med tanke på at det er et politisk parti som stiller til valg i Norge, deres tilstedeværelse på internett og at budskapene deles åpent for alle.

Beskrivelsen av Alliansen som et politisk parti er derimot utfordrende. I lys av tesen om at politiske partier har ulike «ansikter» - medlemmer, ansatte, aktivister og folkevalgte (Mjelde og Svåsand 2016), er det mer nærliggende å beskrive Alliansen som en blanding av en kvasiorganisasjon og et politisk nettverk rundt lederen. Til tross for at Alliansen stiller til valg, er det ingen indikasjoner på at partiet/ organisasjonen består av andre medlemmer enn Lysglimt Johansen¹. Hjemmesiden stemalliansen.no gir ingen informasjon om valg av kandidatur eller ledelse. Når det gjelder gruppen «venner av alliansen» på Telegram, er det nærliggende å anta at medlemmene der utgjør partiets aktivister, da partiet ikke har noen ordinær parti- og medlemsorganisasjon. Det er Lysglimt Johansen som står som eier av «venner av alliansen» og gruppens beskrivelse på Telegram er: «Åpen gruppe for alle venner av Alliansen». Lysglimt Johansen postet selv det første innlegget. Han har også på et seinere tidspunkt postet et innlegg med teksten «altså det som gjelder nå er å bygge opp denne chatten, med MYE mer folk og ha det som en redpill- kanal». Hva som menes med redpill- kanal kommer jeg tilbake til seinere i oppgaven.

Verdiene til Alliansen – alternativ for Norge kommer først og fremst til uttrykk gjennom internett og sosiale medier. Partiet representeres offentlig i stor grad av partileder Hans Jørgen Lysglimt Johansen. Han benytter en retorikk med rasistiske og ekstremistiske ytringer (Garvik 2024). Lysglimt Johansen baserer også mange av uttalelsene sine på konspirasjoner om jøder som styrer verden og stereotypier om barbariske innvandrere (Antirasistisk Senter 2023). Partilederen ble i november 2023 tiltalt for hatefulle ytringer fremsatt på ulike plattformer mellom 2017 og 2021 (Klungtveit 2023). På sin egen Facebook- side omtaler han den kommende rettsaken som «Dypstaten mot Lysglimt»

¹ I en youtube-video fra 2017 uttaler Lysglimt Johansen at «[j]eg har satt meg selv i alle rollene; sånn at jeg er partileder, jeg er styreformann, jeg er partiets øverste organ; altså, jeg er partiets utøvende organ, partiet er meg» (https://www.youtube.com/watch?v=Nx5XWyFLQ_o).

og skriver at det dette er et bestillingsverk fra Dypstaten, diktert opp av Antirasistisk Senter. Antirasistisk Senter (2023) skriver at partilederen og partiets tilhengere har forbindelser til andre organiserte nynazistiske miljøer, og partiet benytter uttrykk vi forbinder med nazistisk propaganda.

Mjelde (2020, 2) trekker fram Lynglimt Johansens uhøytidelige og satiriske fremtoning. Forfatteren hevder det er et kjennetegn ved lignende partier at de har en sterk leder som uttrykker folkeviljen. De har gjerne en annerledes retorikk og fremtoning enn andre politikere innenfor den institusjonaliserte politikken (H. Mjelde 2020). Selv beskriver partileder Lynglimt Johansen seg med teksten «Partikoordinator Alliansen. Satirist. Artist.» på sin Facebook- profil. Jeg argumenterer i oppgaven for at humor er et sentralt virkemiddel for Alliansen og partilederen. Humor blir et virkemiddel for å selge partiets politiske budskap, men også for å trivialisere alvorlige tema. Effekten av humoren bidrar i stor grad til en oss mot dem- identitet og en sterkere gruppetilhørighet. Hvordan dette uttrykkes kommer jeg nærmere inn på i analysen. Jeg vil videre gi en presentasjon av hvordan jeg samlet inn data til casestudien.

4.2 Datainnsamling

I casestudier er datainnsamling og analyse en prosess, skriver Andersen (2013, 16). Prosessen innebærer å tolke materialet og formulere årsakssammenhenger basert på hypoteser man har (Andersen 2013). I min studie har jeg hatt et bredt fokus innledningsvis og derfor sett på enhetene med ulike briller. Jeg hadde en arbeidshypotese om at ytre høyre benyttet humor i sitt virke. I søkene etter empiri har teorien om ytre høyre på internett ligget til grunn. Empiri og teori har dermed utviklet seg samtidig i en prosess. Analysens empiriske materiale er et utvalg poster på en gruppe på Telegram. Innhold på Instagram ble også vurdert, men kildematerialet med relevant innhold på Telegram var av større omfang. Datamaterialet på den åpne gruppen «Venner av Alliansen» på Telegram ble samlet inn i løpet to perioder, oktober 2023 og mars 2024, der jeg gjennomgikk en stor mengde poster. Postene som består av en kombinasjon av tekster, bilder, filmer, lenker og memer ble publisert i perioden mai 2022 til april 2024. Data er systematisert innsamlet og registrert empiri (Grønmo 2004). Gjennom en systematisk undersøkelse og med bakgrunn i teori om ytre høyre og humor, registrerte og kategoriserte jeg materialet. Relevante poster, hovedsakelig

bestående av memer, ble lagret i et 100 siders Word- dokument. Materialet ble etter hvert omfattende nok til å kunne begrunne at de representerte ytre høyres fiendebilde med en kombinasjon av humor. Det ble også tydelig at motivene gjentok seg og med metningsprinsippet som begrunnelse, avsluttet jeg søket. Memene ble deretter kategorisert etter motiv som uttrykkes og kjennetegn på humor.

4.2.1 Kvalitativ innholdsanalyse

En kvalitativ innholdsanalyse tar sikte på å analysere innholdet i det innsamlede materialet. I min studie valgte jeg 305 publiserte memer jeg fortolket med tanke på å knytte budskap opp mot en bestemt mening. En kvalitativ innholdsanalyse kan brukes til å identifisere og systematisere kategorier, temaer, argumenter, holdninger, verdier eller diskurser som finnes i materialet (Grønmo, innholdsanalyse 2020). Dette gjøres i hensikt å besvare problemstillingen «Hvordan benytter ytre høyre humor og symboler som et virkemiddel?». I forbindelse med datainnsamlingen ble kategorier identifisert og systematisert. Videre ble innholdet knyttet opp mot teori og analysert med tanke på å utvikle argumentene om hvordan virkemidlene benyttes av partiet Alliansen – alternativ for Norge og på gruppen «Venner av Alliansen»

«Venner av Alliansen» er en åpen gruppe på Telegram med 101 medlemmer. Telegram er en meldingsapplikasjon og har over 700 millioner brukere, ifølge Telegrams informasjon (Telegram u.d.). Telegram lar medlemmene sende meldinger, bilder, videoer og filer, samt å lage grupper for inntil 200.000 brukere. Telegram informerer om at kommunikasjonen på applikasjonen er privat og vil ikke bli etterspurt av nettstedet. Derimot opplyses det om at innlegg kan rapporteres og at spesifikt innhold som kan knyttes til terrorisme kan bli fjernet av myndighetene. Medlemmene på «Venner av Alliansen» er aktive og jeg kan se at svært mange har vært logget inn i løpet av de siste ukene. Gruppen har per februar 2024 over seks tusen bilder og tre tusen videoer. Første innlegg ble publisert 3.mai 2020 av Lysglimt Johansen med teksten «Norge først». Lysglimt Johansen står også som eier av gruppen. Det er uvisst hvilken alder, hvilket bosted eller andre karakteristikk medlemmene som publiserte har. Ut fra brukernavn kan man anta at det i hovedsak dreier seg om gutter eller menn.

4.2.2 Min fremgangsmåte

Gjennomføring av datainnsamling er å systematisk gå gjennom utvalg, samt å vurdere relevansen til det innsamlede materialet (Grønmo 2020, 190). Jeg gjorde noen søk på Instagram, Facebook og Telegram med ulike kombinasjoner av søkeordene høyreekstrem, høyre-radikal, memes, funny, lol, norsk humor, islam, innvandrere, jøder, proud boys, nordiske motstandsbevegelsen, alliansen. Flere av søkeresultatene ga meg funn jeg fant særlig relevante for oppgaven. Funn av interesse for min studie var memer som jeg anså hadde et rasistisk, hatefullt, konspirasjonsteoretisk innhold, i kombinasjon med kjennetegn på humor. Flere grupper på Instagram, Facebook og Telegram inneholdt materiale med høyreekstremt/ høyre-radikalt innhold, kombinert med et forsøksvis humoristisk budskap. På søket «alliansen» på Instagram fant jeg gruppene «alliansen_meme_central» og «alliansen_memehub». Disse inneholdt flere memer med budskap og estetikk som ble aktuelt å se nærmere på. Retorikken var preget av nedsettende holdninger til andre folkegrupper, opphøyelse av partilederen og antidemokratiske holdninger. En lenke på disse gruppene ledet meg også videre til «Venner av Alliansen» på Telegram, en åpen gruppe med 101 medlemmer. På denne gruppen fant jeg svært mange memer med relevans til problemstillingen og jeg valgte derfor å fokusere kun på denne gruppen i casestudien. Utover en registrering på Telegram, er materialet tilgjengelig for offentligheten. Med relevans tenker jeg på memer som kan ses i forbindelse med foreliggende kunnskap og betraktes i forhold til motiv som uttrykker ytre høyre og kjennetegn på humor.

Etter den systematiske gjennomgangen av materialet falt jeg ned på 305 memer med relevant innhold som ble registrert. Videre ble disse kategorisert og fortolket i forhold til problemstillingen. Etter hvert som et stadig større datasett ble kategorisert, foretok jeg noen endringer av kategoriene og falt til slutt ned på noen få, men brede kategorier som klargjorde det sentrale innholdet i datamaterialet. Grønmo (2004, 191) skriver at hensikten med denne prosessen er å bidra til en teoretisk generalisering og en mer samlet, helhetlig forståelse av innholdet. Slik er prosessen en kombinasjon av innsamling og analyse, hvor også kildekritiske vurderinger inkluderes. Grønmo skriver at det er viktig å ta kildekritiske vurderinger med tanke på tilgjengelighet, relevans, autentisitet og troverdighet (2020, 190). I utvelgelsen var det relevant at jeg fant mange memer på ett og samme sted, noe som innebærer tilgjengelighet. Dette handler om å kunne sette materialet inn i en større sammenheng og se memene i lys av hverandre.

Memer med relevant innhold finnes også ved å gjøre et bildesøk på google, men konteksten blir en annen da de ikke kan ses i sammenheng med andre. Dette forbindes med hva Grønmo (2004) skriver om kontekstuell vurdering. Konteksten ga også memene som ble postet og aktørene bak autentisitet. Økt grad av autentisitet og relevans er det også i at partilederen flere ganger har postet innlegg på gruppen. Omfanget av memer på gruppen tilfører troverdighet og en antagelse at medlemmene står bak holdningene de ytrer.

Grønmo (2004,192) trekker frem noen typiske problemer under datainnsamlingen. Relevant for denne oppgaven er at mitt perspektiv kan påvirke utvelgelsen og tolkningen av datautvalget. Derimot har utvalget blitt gjennomgått mange ganger og forsøkt tolket ut fra ulike perspektiver. For å dempe faren for at dette har blitt gjort med en begrenset forståelse har kunnskap gjennom litteraturen ligget til grunn når jeg har tolket memene med tanke på motiv, tema og et eventuelt skjult budskap. Når det gjelder det siste er det utfordrende med tanke på at dette gjerne formidles gjennom sosiolekt og uttrykk som brukes internt i mindre grupper. Memene har i stor grad vært uttrykksfulle og budskapene er lett å forstå. Enkelte unntak har forekommet der det har vært behov for innhenting av kunnskap i forbindelse med tolkningen.

4.3 Etske vurderinger

Forskning på internett kan medføre noe etiske utfordringer. I den sammenheng har det vært relevant å benytte seg av «Etske retningslinjer for forskning på internett». Disse ble utgitt av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) i 2014. Forskning refererer her også til studentarbeid som for eksempel masteroppgaver, heter det i retningslinjene (NESH, 2014). Internett inkluderer også sosiale medier, da det innebærer bruk av internett til interaksjon. I forlengelse av NESHs Retningslinjer kan forskere som hovedregel fritt benytte materiale fra åpne fora uten å innhente samtykke fra dem opplysningene gjelder (punkt 8). Samtidig må dette alltid avveis mot kravet om respekt for individers privatliv og nære relasjoner (punkt 13)

Jeg registrerte mitt prosjekt på RETTE (System for Risiko og ETTErlevelse) tidlig januar og kontaktet Universitetet i Bergen og RETTE for å avklare eventuelle etiske

utfordringer knyttet til denne studien. Registrering i RETTE og rådføring med personvernombud skal bidra til å avdekke om prosjektet trenger en personvernkonsklusjonsvurdering (DPIA). Jeg har valgt å anonymisere deltagerne som har publisert memmer jeg studerer. Materialet oppbevares konfidensielt, inntil studien er avsluttet, og kan ikke knyttes til de som står bak publiseringen. Dette er i tråd med etiske retningslinjer for forskning på internett (NESH, 2014). Det er likevel en styrke i at disse blir publisert under en bestemt identitet. Flere av medlemmene velger å stå fram med reelt navn og tilsynelatende et reelt profilbilde. Det tilføyer troverdighet og jeg tolker det som et tydelig signal på at de mener det de publiserer. Gruppen var også åpen slik at jeg ikke trengte å bli medlem under falsk profil for eksempel. Datakvaliteten er god med tanke på å belyse problemstillingen «Hvordan benytter ytre høyre humor som virkemiddel?». Koblinger mellom «Alliansen – Alternativ for Norge» og gruppa «Venner er Alliansen» virker klare. Lysglimt Johansen, som kaller seg partileder, står også som eier av gruppa på Telegram.

Det hadde vært interessant å snakke med aktørene som postet memene, men jeg utelot slike intervjuer på bakgrunn av etiske vurderinger. Det er en svakhet i oppgaven at medlemmene ikke er i posisjon til å kunne uttale seg om memene de poster. Derimot kan det være vanskelig å uttale seg om disse emnene og det er trolig at budskapene avskrives som spøk. Jeg forsøkte også å få i stand et intervju med partileder Lysglimt Johansen, men det lyktes ikke å komme til enighet med ham om vilkårene for intervjuet.

5 Analyse

5.1 Innledning

For å få bedre forståelse av resultatene i studien mener jeg det er viktig å sette disse inn i et større perspektiv for å kunne belyse problemstillingen. Innledningsvis tar analysen sikte på å beskrive motivene i memene, med fokus på ytre høyres fiendebilde. Da materialet er nokså omfattende, presenteres et utvalg av memene nærmere i analysen. De utvalgte som blir presentert representerer variasjonen i motivene i de totalt 305 memene som har blitt analysert.

5.2 Motiv i memene

Videre vil jeg presentere memene som er studiens datautvalg. Presentasjonen inneholder først en beskrivelse av motivene i 50 memer og deretter knyttes datautvalget opp mot teorien som er presentert tidligere. Ved å presentere motivet viser jeg hvordan fiendebildet til ytre høyre uttrykkes i de ulike memene. De bærer også preg av andre kjennetegn på høyreradikalt innhold som for eksempel henvisning til konspirasjonsteorier. Flere av memene som presenteres har overlappende motiver og kan referere til flere fiendebilder eller flere kjennetegn på ideologien. Først presenteres «gateway drug» og «redpill» som er sentralt for ytre høyre på internett og som benyttes i stor grad på gruppen «Venner av Alliansen».

5.2.1 Gateway drug

Meme nummer 1: katter

Pixar Presents 'Floyd'.

Meme nummer 2: George Floyd

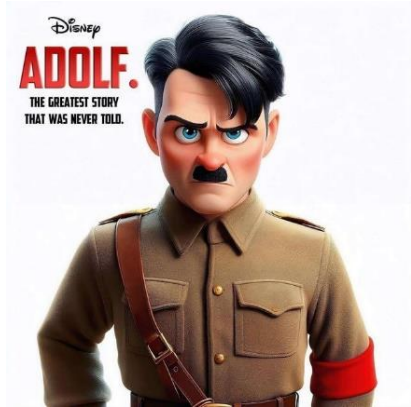
I materialet som blir delt på Telegram er det en stor overvekt av memer med et uttrykk som kan ha funksjon som «gateway drug». Av 305 memer analysert kan 162 memer passe inn under denne kategorien. Meme nummer 1 viser katter er ikledd

Meme nummer 3: Deportasjon

Meme nummer 4: Såpe

Meme nummer 5: Disneys Adolf

nazistuniformer. De står samlet med høyre hånd løftet opp og strekt ut som en nazihilsen. Meme nummer to viser motivet av drapet på George Floyd, med en jublende folkemengde i bakgrunnen. Eksemplet viser hvordan estetikken virker appellerende fordi det spiller på sjangeren animasjonsfilm.

Estetikken til animasjonsfilm benyttes også i meme nummer 3, 4 og 5. Andre motiver som kan fungere i samme hensikt er populærkulturelle referanser som Harry Potter, Ringenes Herre, The Simpsons og Seinfeld. Meme nummer 6 viser Gandalf fra Ringenes Herre utkledd som et medlem av KKK. Her benyttes et univers som kan være appellerende på

Meme nummer 6: Gandalf

de med Meme 7: Når de kaller deg nazist

interesse for filmuniverset. Meme nummer 7 viser en mann som smiler med en mimikk som tilsier at han ikke bryr seg. Teksten til bildet er «Når de forsøker å fornærme deg ved å kalle deg nazist».

Innholdet i slike memer kan trekke nye tilhørere inn i et stadig økende radikalt innhold. Alvorlig tema fremstilles med en letthet. Valg av katter som motiv spiller på uskyld og virker samtidig appellerende. Innholdet kan bringer fram gode følelser og virke underholdene

framfor alvorstyngtet. Dette er grep som bidrar til å normalisere ideologien. Kombinasjonen av det uskyldige og det alvorlige er også med på å bedra seerne og har en tosidighet som skaper forvirring og usikkerhet.

5.2.2 Redpill

Redpilling er et gjennomgående tema for partiet og som motiv i memene som blir delt. Redpill er en referanse fra Matrix- filmene og handler om å vekke befolkningen slik at de ser den virkelige sannheten. Partileder Lysglimt Johansen har selv kommentert viktigheten av redpilling og skriver i gruppen «Venner av Alliansen» 29.september

Figur 1: Partiplakat

2023: «altså det som gjelder nå er å bygge opp denne chatten, med MYE mer folk og ha det som en redpill- kanal». En partiplakat med slagordet «Stem på sannhet. Stem på Alliansen» spiller på at Alliansen og Lysglimt Johansen er en motvekt til virkelighetsflukt, bedrageri, globalisme, løgn, korrupsjon og fake news. Partiet er også en kontrast til andre informasjonskilder som NRK, Aftenposten, Arbeiderpartiet, MDG, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og EU, ifølge plakaten.

Et medlem på gruppen postet teksten: «Er nok lurt å ligge litt lavt med de mest edgy utsagnene. Så kan man prøve å tiltrekke normies med litt mer moderat retorikk og redpille dem videre når de er inni varmen.»

Av de 305 memene er 116 motiver innenfor kategorien redpilling. Det er flere memer som viser dette konkret. Meme 11 viser frosken Pepe som pakker røde piller ved et samleband. Frosken Pepe er et symbol for ytre høyre. Dette er referanse til at det er gjennom denne kanalen du får se sannheten. Meme nummer 2 fremstiller drapet på afroamerikaneren George Floyd på en animert

Meme nummer 8: Pepe

Meme nummer 9: Toy Story

English

School

Hospital

Mosque

Building

Police station

Shop

Arabic

مدرسة

مستشفى

مسجد

بناء

قسم الامن

دكان

Hebrew

Hamas base

Hamas base

Hamas base

Hamas base

Hamas base

Hamas base

Meme nummer 10: Oversettelse

måte. Teksten over bildet bidrar til å skape en illusjon om at dette er animasjonsfilmen «Floyd» laget av Pixar. Bak politimannen står et publikum som jubler. Meme nummer 9: bildet er basert på karakterer fra animasjonsfilmen «Toy Story» og spiller på fordommer om at afrikanere tilsynelatende har lavere intelligens. Her frembringes fordommen gjennom at den ene karakterer lar seg lure og tro at det finnes et

Meme nummer 11: Playstationpill

velfungerende afrikansk land. Meme nummer 10 viser oversettelsen av ordene skole, sykehus, moske, bygning, politistasjon og butikk fra engelsk til arabisk og hebraisk. Alle ordene oversettes til Hamasbase på hebraisk. Motiv på meme nummer 11 er coveret til et imaginært playstationspill. Forsiden viser en mørkhudet person med kniv og en blond jente. Det kan argumenteres for at motivet baserer seg på fordommen om voldelige innvandrere. Meme nummer 12 viser et

bilde med en ufo og tittelen «Fake alian invasjon» satt sammen med et annet bilde med flyktninger og tittelen «real alian invasjon». Her kan motivet henviser til konspirasjonsteorien «The Great replacement» som hevder at innvandrere tar over Vesten. I en meme med bilde av Lysglimt Johansen (meme nr.13) står det skrevet at

BULLSHIT

I call bullshit:

- Covid is BULLSHIT
- The vaccine is BULLSHIT
- Climate change is BULLSHIT
- Trans is BULLSHIT
- Pride lgbtqia2s+ is BULLSHIT
- Anti semitism is BULLSHIT
- The Holocaust is BULLSHIT
- Racism BLM is BULLSHIT
- Hate speech is BULLSHIT

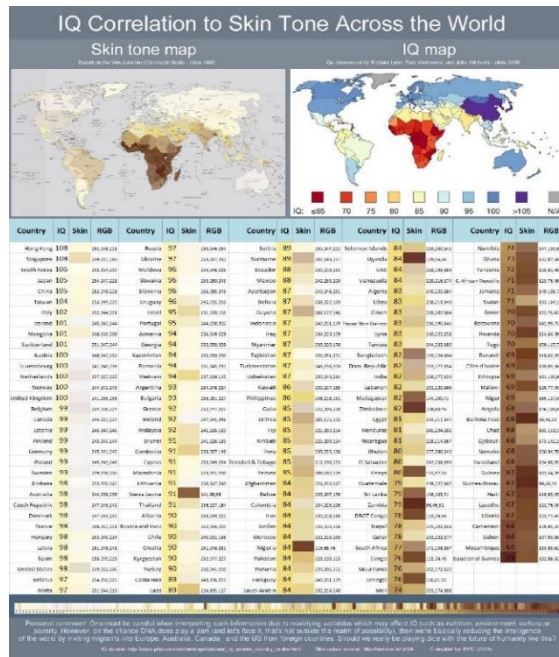
Folks, all that is mind-BULLSHIT

It's all psyops. It's all control narratives.
Now grow the fuck up. Wake the fuck up.

Meme nummer 13: Bullshit

Hans Jørgen Lysglimt Johansen
Alliansen - Alternativ for Norge

Meme nummer 14: Hudfarge og intelligens

«Covid, trans, vaksine, klimaforandringer, pride lgbtqia2s+, antisemittisme, holocaust, rasisme og hatytringer er bullshit». Under står teksten: «Wake the fuck up». Meme 19 viser en illustrasjon om opphav. Denne forsøker tilsynelatende å forklare at sionisme, kommunisme, liberalism, feminisme, miljøkamp osv har opphav i jødedommen. Meme 14 viser et verdenskart med en forklaring som forteller at det er en sammenheng mellom hudfarge og intelligens. Land med mørkere hudfarge har innbyggere med lavere intelligens ifølge forklaringen. Meme 15 og meme med lignende motiv henviser

Meme nummer 15: Vaksine 1

til hvordan styresmaktene lurer befolkningen. Motivet viser en mann som får vaksine. Teksten forteller at vaksinen hjelper transseksuelle, ukrainske bekjempe global oppvarming. Motivet i meme 16 som viser Volodymyr Zelenskyy med karakteristikk som kan forsøke å spille på at han er av jødisk opprinnelse, har også en funksjon som redpilling.

Utvalget viser hvordan «redpilling» kan benyttes som et verktøy til å virke forlokkende gjennom blant annet estetikk, symboler eller velkjente referanser fra populærkulturen. Verktøyet gjør at en vanskelig hendelse kan frembringes lettbeint og underholdende. Dette kan medfører en normalisering av ideologien til ytre høyre. Utvalget viser også

Meme nummer 16: Volodymyr Zelenskij

en klar tendens til at kanalen benyttes som en «redpill- kanal» slik Lysglimt Johansen beskrev det.

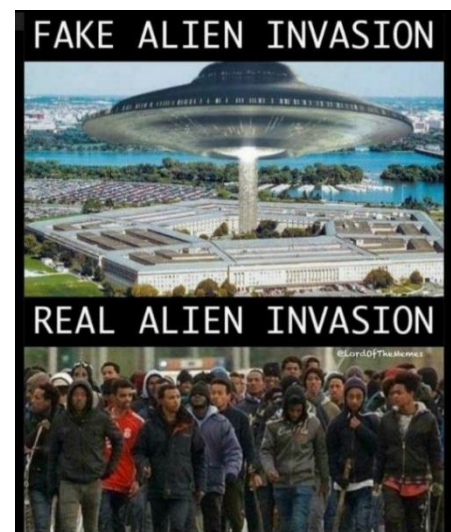
5.2.3 Antisemittisme

148 av 305 memer kategoriseres som antisemittisk innhold. Mye av materialet spiller på ideen om at jødene styrer verden, ikke tåler spøk på egen bekostning og referanser til jødeforfølgelsen. Meme nummer 17 viser Harry Potter og Hermine i naziuniformer som kjører bil sammen med frosken Pepe. Omgivelsene antyder at de befinner seg i en konsentrasjonsleir. Begge smiler eller ler. Meme nummer 3 viser jøder som deporteres til konsentrasjonsleirer via tog og nazistene på perrongen. Estetikken i bildet er basert på animasjon og kan se ut som en animasjonsfilm fra Pixar eller Disney. Grepet kan tillate avsender å omtale et alvorstynget tema med letthet og trivialisere jødeforfølgelsen. Det samme gjelder for meme nummer 4 som viser en

Meme nummer 17: Harry Potter, konsentrasjonsleir

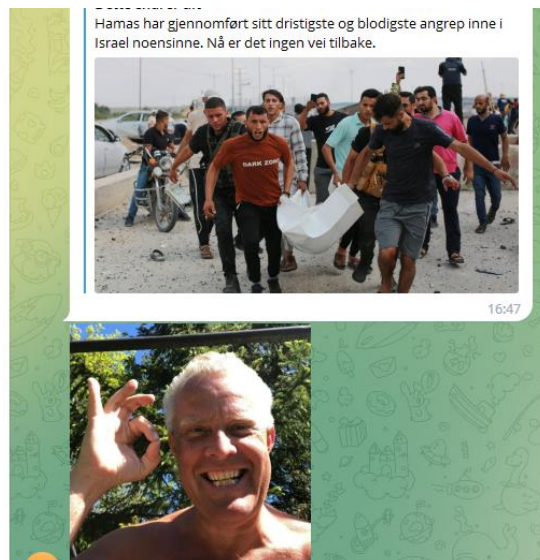
mann i en såpe. Dette spiller på den feilaktige fortellingen om at jødene ble brukt til såpe etter at de ble henrettet. Meme nummer 18 viser en sammenligning mellom jøders reaksjon på innvandring til Europa og deres syn på invasjon. Dette kan si noe om fiendebildet som viser at jødene anses som en større fiende enn innvandrere. Meme 19 viser sårede etter Hamas angrep på Israel 7.oktober 2023. Under bildet er det en sticker av Lysglimt Johansen om viser tegnet for «White power» og smiler. Meme nummer 20 viser en

Meme nummer 12: Alien invasion

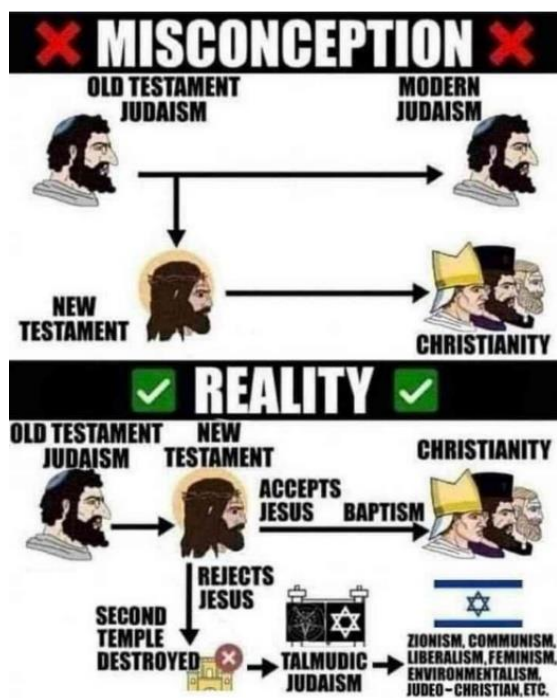

Meme nummer 18: Jøder og innvandring

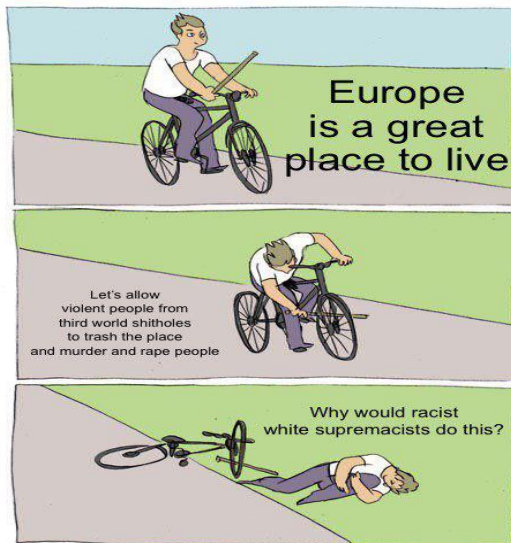
Meme nummer 19: Hamasangrepet

illustrasjon om opphav. Den forsøker tilsynelatende å forklare at sionisme, kommunisme, liberalisme, feminisme, miljøkamp osv. har opphav i jødedommen.

Meme nummer 20: Misoppfattelse og virkelighet

Omfanget av memer med antisemittisk innhold forsterker inntrykket at ytre høyre har jødene som sitt fremste fiendebilde. I datautvalget benyttes ulike former for humor for å frembringe dette fiendebildet. Oppgaven kommer nærmere inn på dette i del 5.3, humormotivet i memene.

Meme nummer 21: Europa er et fint sted å bo

sammenlignes jødernes reaksjon på innvandring til Europa og jødernes reaksjon på muslimsk invasjon av Israel. Dette sier noe om fiendebildet som viser at jødene anses som en større fiende enn innvandrere. Meme 11 som tidligere omtalt, viser hvordan ytre høyre spiller tilsynelatende på stereotypien innvandrere som fiendtlige og truende. Meme 12 er tidligere omtalt og spiller på innvandrere som truende i antall. Meme 21 er en tegneserielignende meme som viser en mann som stikker en kjepp i hjulet på sykkelen sin. Teksten forteller «Europa er et fint sted å bo. La oss tillate at voldelige mennesker fra «shithole» land i den tredje verden komme og ødelegge stedet og drepe og voldta. Hvorfor vil rasistiske høyreekstreme gjøre sånn?»

Meme nummer 22: Det kan hende du dør

5.2.4 Innvandring

126 av 305 memer passer innenfor kategorien innvandring. Disse uttrykker nasjonalisme, fremmedfiendtlighet og nativisme. Flere inneholder uttrykk som er nedsettende om andre kulturer eller mennesker med annen hudfarge. Teoriene «The great replacement» og «Eurabia» står sentralt i mange av memene om muslimer. Meme nummer 18 viser en sammenligning mellom jøders reaksjon på innvandring til Europa og deres syn på invasjon. Her

Utvalget viser tendenser til å henvise til den kollektive handlingsrammen basert på at innvandrere er grunnleggende årsak til kriminalitet og sosial utrygghet (Elgenius og Rydgren 2018, 2). Det er også tendenser til å vise til Elgenius og Rydgren (2018, 2) som hevder en handlingsramme handler om at innvandrere er truende i omfang fordi det kan frata statsborgerne potensielle ressurser. Et konkret eksempel på en ressurs som kan utnyttes er en stats velferdstilbud.

5.2.5 Styresmaktene

Styresmaktene blir representert i 120 av 305 memer. Meme 12 som ble nevnt i forbindelse med innvandring, er også et eksempel på kritikk til de sittende styresmaktene. Teorien tatt i betraktning er innvandring en konspirasjon fra den korrupte styresmakten. Det er disse som tillater at landet lar seg ødelegge av masseinnvandringen. Meme nummer 15 viser et annet eksempel på kritikk som vokste fram under koronakrisen og vaksinen. Motivet viser en mann som får vaksine. Teksten forteller at vaksinen hjelper transseksuelle, ukrainske bekjempe global oppvarming. Det samme motivet viser meme nummer 22. Illustrasjonen er en informasjonsplakat om koronavaksinen med teksten «Det kan hende du dør, noe som er normalt». Meme nummer 23 viser politi i form av griser. Teksten tilsier at disse er forrædere som tillater et system som ødeleggelse deg og folket ditt. I meme nummer 24 fremstilles Statsminister Jonas Gahr Støre som en jøde. Meme nummer 25 viser en hund som sitter på tiltalebenken. I bildet erstatter hunden Hermann Göring som ble dømt som krigsforbryter i Nürnbergprosessen. Teksten i memen er «jeg er tiltalt for å stå opp for egne meninger». Meme 26 viser en colaflaske med teksten 2500 år med vestlig sivilisasjon og Mentos med teksten seksti år med flerkulturelle. Referansen spiller på konsekvensen av et flerkulturelt samfunn og at styresmaktene har tillatt dette å skje. Meme 27 viser hvordan innvandringen påvirker. Motivet viser en innvandrer som får innpass. Deretter kommer flere og til slutt får den hvite mannen avslag.

Meme nummer 23: Politit

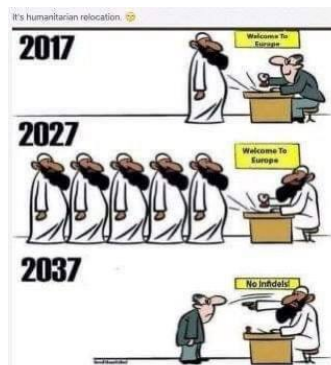
Meme nummer 24: Jonas Gahr Støre

Meme nummer 25: Rettsak

Meme nummer 26: Cola og mentos

Meme nummer 27: Innvandring 2017 - 2037

5.3 Humormotivet i memene

Humor er et sentralt motiv i de fleste memene som publiseres på gruppen. Videre i oppgaven viser jeg hvilke elementer av humor utvalget inneholder, basert på teorien presentert tidligere i oppgaven. I analysen har jeg sett etter funn av overlegenhetshumor, inkongruenshumor, ventileringshumor. Flere av memene har overlappende humor med kjennetegn på flere av humorteoriene. Partileder Lysglimt Johansen kommenterer humor i forbindelse med gruppen «Venner av Alliansen» og partiet i en nyhetsartikkel. Kommentaren hans til Utrop 6.februar 2023 er: «Mye av den chatten og Alliansen generelt er satire, humor, overdrivelse og må sees som det.» Sitatet er grunnlag for diskusjonen vedrørende målet med memene. Jeg kommer nærmere inn på diskusjonen seinere i oppgaven.

5.3.1 Overlegenhetshumor

182 memer passer i kategorien overlegenhetshumor. Overlegenhetshumor ble tidligere beskrevet som en metode for å virke overlegne andre. Meme nummer 2 som fremstiller drapet på afroamerikaneren George Floyd kan benytte overlegenhet som virkemiddel for potensielt å frembringe latter. Kontrasten mellom mannen som blir drept og publikum som heier og ler spiller på en form for latterliggjøring. Meme nummer 17 som viser Harry Potter og Hermine i naziuniformer som kjører bil sammen med frosken Pepe, kan også være forsøk på maktdemonstrasjon og latterliggjøring. Her ser

vi begge personene le i det de kjører gjennom konsentrasjonsleiren. Meme nummer 9 som er basert på animasjonsfilmen «Toy Story» spiller på fordommer om at afrikanere har lavere intelligens. Dette er også et eksempel på at den vestlige kulturen er overlegen, fremstilt med et humoristisk blick. Meme 25 som viser hunden som er tiltalt i en rettsak er en form for latterliggjøring av styresmaktene og forsøk på å vise makt og overlegenhet. Et forsøk på overlegenhet finnes også i meme nummer 28 som viser en kvinne og teksten

Meme nummer 28: Du er født europeisk

«Du kan ikke bli europeisk. Du er født europeisk.» Meme nummer 29 består av to bilder og viser først nazister fra krigen med tilhørende tekst «We killed our brothers». Deretter et bilde som kan representere afrikanske innvandrere med tilhørende tekst «For this!». Dette kan spille på fordommen om voldelige innvandrere.

Meme nummer 30: Flagg

Meme nummer 29: Vi drepte våre brødre

5.3.2 Inkongruenshumor

Inkongruens er et velkjent element i memer. Med inkongruens menes at det er en overraskende sammenheng mellom to elementer. Det er en enkel prosess å lage en meme med inkongruens ved at bildet står i kontrast til tilhørende tekst for eksempel. I utvalget kan 137 av 305 memer passe inn i kategorien inkongruenshumor. Tidligere omtalte meme nummer 1 med katter i nazistuniformer, er et eksempel der to uensartede ideer, konsepter eller situasjoner settes sammen på en uventet måte. Det samme gjelder i stor grad meme nummer 2, der drapet på George Floyd presenteres i animasjonsform og fargerik estetikk. I meme nummer 17 med Harry Potter og Hermine som kjører gjennom en konsentrasjonsleir, er det følelsene som uttrykkes i ansiktet til personene som skaper inkongruens til det bakenforliggende tema. Lignende kontrast finner man i meme 3 som viser deportasjonen av jøder på et tog, der uttrykkene ikke samsvarer med situasjonen. I meme nummer 9 som viser to bilder, er det utviklingen i dialogen som skal virke overraskende på oss. Formatet er klassisk i den grad at den ene karakteren kommer med en påstand som deretter latterliggjøres. Her skapes en inkongruens mellom påstanden om at det finnes et velfungerende afrikansk land og latteren som bekrefter at konseptet velfungerende afrikansk land er en vits. Meme nummer 30 viser en mann som tørker seg i rumpa med det israelske flagget. Det overraskende elementet å benytte dette flagget som dopapir kan frembringe latter, ifølge inkongruensteorien. Meme nummer 6 består av tre bilder. I

første bilde sier Frodo at han ikke ønsker besøk, andre bilde viser Gandalf utkledd med hette og i det tredje bildet forteller teksten oss at dette er Ku Klux Gandalf. Det siste elementet er et overraskende utfall som ikke er gjenkjennbart fra filmen som mange kjenner godt. Et overraskende utfall finnes også i meme 18 som viser en sammenligning mellom jøders reaksjon på innvandring til Europa og deres syn på invasjon. I de to bildene øverst settes et bilde av flyktninger med redningsvester sammen med et bilde av en smilende Pikachu og teksten «Jøder når muslimer invaderer Europa». Pikachu er en karakter fra Nintendospillet Pokemon. I de to nederste bildene settes et bilde av en gravmaskin som river ned gjerder sammen med et bilde av en overrasket eller forskrekket Pikachu og teksten

«Jøder når muslimer invaderer Israel». Meme 12 setter sammen konseptene invasjon av romvesener med innvandring. I det øverste bildet ser man en ufo og teksten «Fake alien invasion» og i det nederste bildet ser man noe som skal forestille immigranter og teksten «Real alien invasion». Meme 21 inneholder også et overraskende utfall og er laget som en tegneserie med tre bilder. Bildene viser to overraskende utfall når syklisten stikker en kjepp inn i eget sykkelhjul og når personen har falt av sykkel og teksten viser «Why would racist white supremacists do this?» I meme 15 og 22 er det inkongruens mellom informasjonsplakat og tekst. Innholdet spiller på at bildet er helsemyndighetenes informasjon om vaksinen, mens teksten inneholder et overraskende element i begge bildene. Meme 31 består av flere uensartete konsepter i mål om å skape en tydelig kontrast mellom vestlig og ikke-vestlig kultur og historie. To og to bilder settes opp mot hverandre og gjøres til en sammenligning mellom

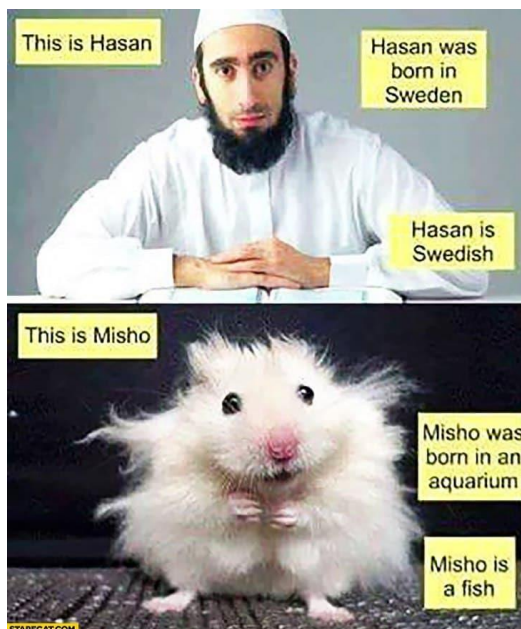

Meme nummer 31: Sammenligning

landområder, militærmakt, sivilisasjon og kultur. Her tillegges humoristiske elementer til det som ellers virker som en korrekt presentasjon av opplysninger. Meme 32 viser drapet på George Floyd med en pil som peker på prisen på drivstoff. Her settes to situasjoner sammen på en uventet måte og forsøket på å frembringe latter ligger i teksten «Three years ago today. So sad». Situasjonen der politiet arresterer og dreper personen står i kontrast til situasjonen om den økende prisen på drivstoff. Meme 33 består av to bilder der det øverste portretterer en mann som heter Hassan og det nederste et marsvin. Teksten forklarer at Hassan er født i Sverige. Hassan er svensk. Marsvinet Misho er født i et akvarium. Misho er en fisk. Meme 34 viser en inkongruens i hvordan et budskap formidles og oppfattes. Her forsøkes å vise en overdrivelse i formidlingen. Meme 35 viser en tyrefekter som klarer å unngå den angripende oxen. Oksen identifiseres som representant for lgbt- miljøet. Meme 36 viser et bilde av en smilende Hitler som snakker med en soldat. Til bildet står teksten «Hva er forskjellen mellom speider og jøde? Speideren kommer hjem fra camp». Lignende i meme 37. Meme 38 er en klassisk meme med velkjent oppsett. Teksten tilsier at den beskriver hvite amerikanere som tenker rase først, fremfor USA først. Inkongruensen som frembringer latter ligger i kombinasjonen mellom konseptene.

Meme nummer 32: Drivstoffpriser

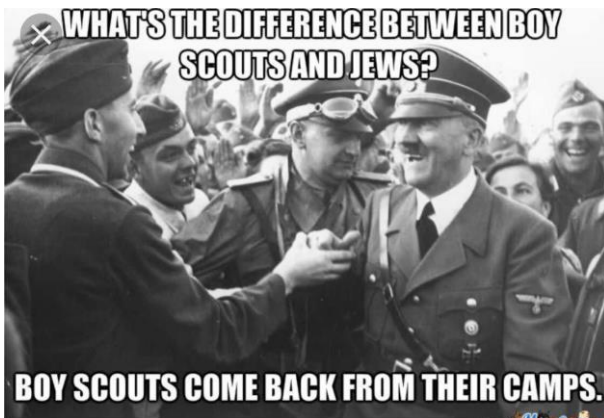
Meme nummer 33: Misho

Meme nummer 34: LGBT propaganda

Meme nummer 35: Tyrefekter

Meme nummer 36: Likhet

Meme nummer 37: Svart jøde

Meme nummer 38: Rase først

5.3.3 Ventileringshumor

140 av 305 memer kan passe inn i kategorien for ventileringshumor. Ventileringshumor handler ifølge Freud om uttrykking av undertrykte følelser. En stor andel av datautvalget kan betegnes som det Sigmund Freud kalte tendensiøse vitser. Tendensiøse vitser er en

akseptabel måte å snakke om uakseptabelt innhold. Herunder ligger også en spenning mellom det seriøse og ikke-seriøse. Meme 39 viser Harry Potter og to av hans venner som får spørsmål om hvorfor de alltid er innblandet når det skjer noe. De har blitt tildelt etternavn som henviser til at de er jøder. Spenningen i situasjonen ligger i forutanelen om at jødene står bak alt og at tema blir mer akseptabelt å snakke om gjennom humor. Lignende spenning finnes i flere memer. Meme 27 viser utviklingen av immigrasjon til vestlige land fra nåtid til framtid gjennom tre bilder med tekst. Spenningsutløseren i bildene ligger i avsløringen der den ikke-vestlige hindrer en hvit mann å slippe inn i landet. Lignende karakter finnes i meme 40 som spiller på konspirasjonsteorien «the great replacement» og at innvandrere får mange barn. Lignende kjennetegn finnes i

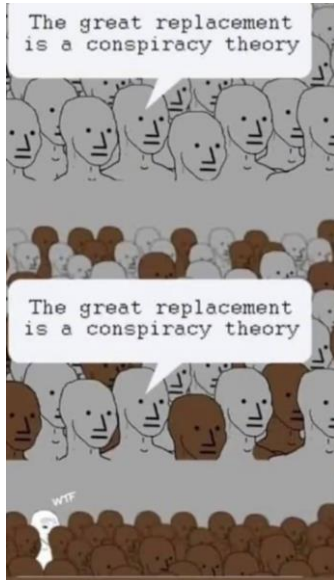
Meme nummer 40: Mange barn

Meme nummer 39: Hvorfor alltid dere?

meme nummer 41. Meme 26 viser en colaflaske og en hånd som holder noen pastiller med Mentos. Teksten til bildet forklarer at flasken representerer 2500 år med vestlig sivilisasjon og at pastillene viser til hvilke konsekvenser det medfører å blande flere kulturer. Meme 42 er en karikatur som viser en kvinne som blir voldtatt av tre mørkhudede menn. Ved siden er også to nazister som spiller kort. Teksten beskriver at nazistene er det virkelige problemet og at voldtekten er oppspinn av rasister. Meme 43 viser en skurtresker og en mørkhudet mann. Teksten i tankeboblen indikerer at skurtreskeren tenker på mørkhudede som sine forfedre. Meme 44 viser en fyrstikk omgitt av flere svarte fyrstikker. Teksten til bildet forteller at den viser sammenligningen mellom mennesker og fyrstikker og at likhetene er at de svarte ikke virker (eller arbeider). I meme 45 settes teksten «Not too fond of gay people» sammen med bilde av en hund og et glass vin. Elementene er eksempler på hvordan det alvorlige

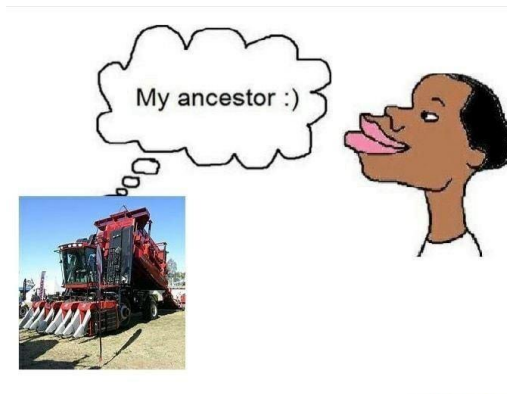
budskapet kan ventileres slik at det fremstår mer akseptabelt. Meme 46 til 49 portretterer Adolf Hitler med ulike tekster til bildene. Tekstene omhandler jøder og spiller også på at Holocaust var oppspinn. Meme 50 viser Hitler med barn. Her peker han mot seeren og sier «Se, en helt som vil sikre fremtiden til hvite barn».

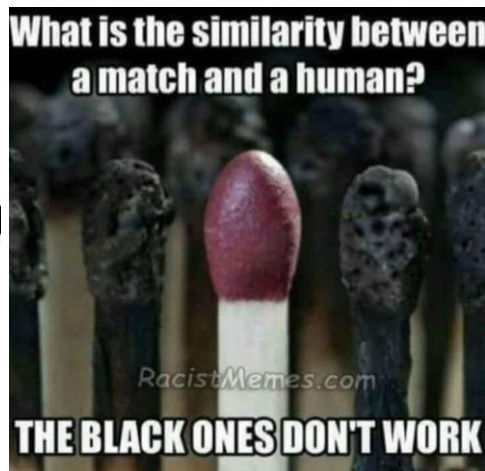
Meme nummer 41: Konspirasjon

Meme nummer 42: Voldtekt

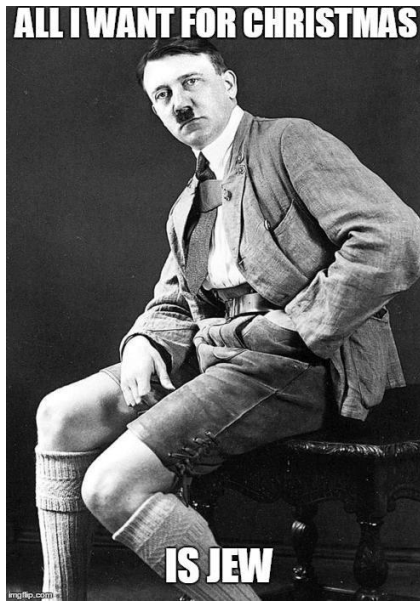
Meme nummer 43: Forfedre

Meme nummer 44: Fyrstikker

Meme nummer 45: Hund

Meme nummer 46: Hitler 1

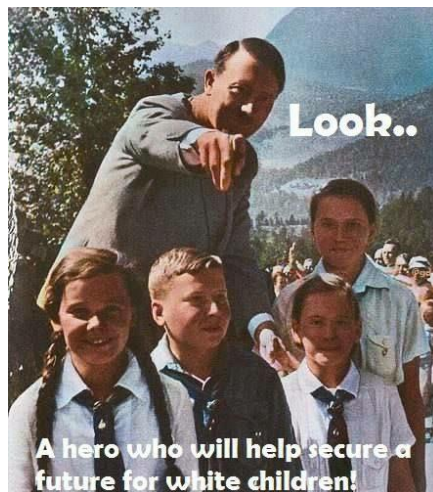
Meme nummer 47: Hitler 2

Meme nummer 48: Hitler 3

Meme nummer 49: Hitler 4

Meme nummer 50: Se! En helt

6 Diskusjon

I denne delen vil jeg diskutere funnene på bakgrunn av teori presentert tidligere i oppgaven. Haanshuus og Jupskås (2017) skriver at en analyse av ytre høyres handlingsramme kan fortelle utenforstående hvor samlet miljøet står og hvor aktive de er. Analysen av empirien viser at Alliansen - Alternativ for Norge representerer en organisasjon og tilhørere med høyre-radikal retorikk. Datautvalget viser også tydelige tegn på at det representerer en etnonasjonalistisk organisasjon. Mange av memene uttrykker nasjonalisme, fremmedfiendtlighet og nativisme. Flere uttrykker også at innvandrere er fiendtlige, truende og at deres tilstedeværelse vil ødelegge kulturen.

For organisasjonen og lederen er tydelig internett en stadig viktigere arena. Alliansen i regi av Lysglimt Johansen benytter flere plattformer til å spre sitt budskap. Partilederen publiserer til stadighet poster på Facebook, Instagram, Youtube og TikTok. Det er tydelig at «Venner av Alliansen» benyttes som det Haanshuus og Jupskås (2017) omtaler som kommunikasjonskanal, da det er tegn på debatt og som en sosial møteplass. Analysen av poster på gruppen viser at Alliansen benytter et register av former for humor og viser et tydelig fiendebilde i memene som deles. Datautvalget viser også som Fielitz og Ahmed (2021) skriver at miljøet bygger en felles identitet ved bruk av latter som et verktøy og for å spre sitt budskap utover. Mange av memene har et mål om å lokke seerne inn i en verden med et etter hvert, økende radikalt innhold. Det blir uttalt av et gruppemedlem at gruppen bør «tiltrekke normies med litt mer moderat retorikk og redpille dem videre når de er inni varmen». Gjennom lattervekkende innhold som vist i utvalget, dras seerne inn. Symboler som hunder og katter, populærkulturelle referanser som Harry Potter og Ringenes Herre og en estetikk hentet fra animasjonsfilmer, letter tyngden i innholdet som spres. Som Fielitz og Ahmed (2021) skriver, normaliseres innholdet over tid i kombinasjon med humor og følgelig blir seere potensielt blendet for alvorret i budskapene. Datautvalget viser som Fielitz og Ahmed hevder (2021) at ytre høyre kommuniserer gjennom bilder og språk som inneholder en blanding av hat, nedsettende tone og fornøyelse. Mange av memene har en fornærmende atferd. Utvalget viser også som Abbas et al. (2021) hevder at memer blir spredt i stor skala og fokuserer på jøder og svarte mennesker. Det er klare kjennetegn på både aggressiv og undergravende eksponering i materialet. Det er i tråd med Liang og Cross (2020) som hevder ytre høyre åpenlyst deler sine

meninger i form av aggressiv eksponering, men også undergravende i form av feilinformasjon, bedrag, tosidighet og normalisering av radikale ideer. De hevder også at taktikken retter seg mot sårbare grupper som yngre mennesker, blant annet. Motivene i flere av memene, samt estetikken som brukes, kan vise at det stemmer. Analysen har tidligere vist til elementer fra populærkulturen som eksempler på det.

Analysen viser at memene har flere kjennetegn på gode vilkår til å overleve og gjenskapes. Studien har ikke fokus på om materialet deles videre og det er derfor vanskelig å si noe om gjenskapelsen til memene. Derimot kan man peke på viktige faktorer for fruktbarheten. Fruktbarhet handler om evnen en meme har til å spres raskt og bli værende i memekulturen (Dawkins 2016). For at det skal skje, må den appellere til mottakeren. Knobel og Lankshear (2006) hevder memer med humor, intertekstualitet og mottakelighet har egenskaper som skal til for å appellere. Datautvalget viser tydelige tegn på humor som tidligere omtalt, men også intertekstualitet. Memene henter referanser fra andre elementer som tilfører budskapet mening. Enkelte elementer er mindre kjent for allmenheten og bidrar til økt gruppetilhørighet. Memer skaper en kulturell erfaring (Shifman 2014). Frosken Pepe er et konkret eksempel. Tegneseriefiguren som ble skapt av Matt Furie i 2005, har blitt en maskot for ytre høyre (Aasmundsen 2021). Figuren uttrykker den ironiske distansen ytre høyre har til alvorlige temaer. Abbas et al. (2022) skriver at memer fungerer som en kobling mellom ideologisk avvikende mennesker fordi de møtes under en felles identitet. Brodie (1996) hevder at avsenderen har stor betydning for at en meme skal ha større påvirkningskraft. «Venner av Alliansen» blir i den forbindelse et tilhørighetsrom (Knobel 2006) med optimale vilkår for fruktbarheten til en meme. Det er mye som tyder på at holdninger ikke blir motsagt i gruppen og den har flere kjennetegn på å være et ekkokammer. Blant annet består gruppen av likesinnede og holdninger blir repetert gjennom innleggene. Derimot er det problematisk å benytte begrepet utelukkende om ytre høyre. Aalen peker på betydningen av å finne likesinnede og individer som har felles oppfatning av blant annet politisk syn og at dette ikke er unikt i slike miljøer (Sunde 2013, 135-136).

Partileder Lysglimt Johansen har en gjennomgående satirisk stil og benytter ofte humor i ulike former i sine innlegg. Stilen står i sterk kontrast til det vi ser på som typiske politikere. Slik forsøker partilederen å være en motvekt mot woke- kulturen ved

hjelp av å motvirke det alvorlige i politikken. Stilen er gjenkjennbar i datautvalget også og viser det Fielitz og Ahmed (2021) hevder om at nyere generasjoner bruker humor og satire i kampen mot liberalt demokrati og politisk korrekthet. Det benyttes en obskur retorikk, noe Yoon (2016) skriver hjelper til å dekke over det alvorlige innholdet. Funnene i Yoon (2016) sin studie av memer assosiert med rasisme, viser at disse foreviger rasisme ved å henge ut fargede mennesker og fornekte strukturell rasisme.

I lys av «critical humor studies» (Weaver 2011) viser datautvalget mange eksempler på budskap som ellers ville blitt kritisert. Alinsky (1971) hevder at slike budskap aksepteres fordi det presenteres som humor, men ville blitt avvist hvis det samme hadde blitt presentert seriøst. Det bygger opp under argumentet om at ytre høyre benytter humor bevisst for å spre en radikal ideologi. Med dette argumentet til grunn ville mye av materiale som presenteres av Alliansen blitt avvist dersom det ikke ble presentert med humor. Gir det samtidig en større aksept for at Lysglimt og partiets medlemmer benytter en ironisk, satirisk og spøkefull tone, selv om de ytrer alvorlige holdninger? Dersom budskapet skjules bak humor, er det kanskje slik at mottakeren blir lurt til å tro at Alliansen mener noe annet enn det som formidles. Humor og ironi som benyttes i datamaterialet viser hvordan rasistisk og antisemittisk innhold normaliseres og trivialiseres. Det er relevant å peke på at omfanget av memer med et slikt innhold er stort. Gruppen inneholder svært mange poster og det publiseres mange memer ukjentlig. Normalisering er en prosess som skjer over tid, gjennom stadig påvirkning. Perez (2013, 497-499) hevder at humor bidrar til at rasistiske uttrykk blir en del av diskursen og advarer om at slike uttrykk får en aksept når det blir fordekt av humor. Her er det relevant å belyse at Hill (2008, 176) hevder rasisme eksisterer i dag i det hun omtaler som «undergrunn» og som uttrykkes subtilt og i aksepterende neglekt. Alvorlig er også det Fielitz og Ahmed (2021, 4) skriver om humor som et kraftig verktøy i arbeidet med å undergrave åpne samfunn og ufarliggjøre bruken av vold. Her ligger en spenning mellom det uskyldige og potensialet for å skade.

Et annet undergravende aspekt er samtidig å begrense ytringsfriheten. Datautvalget i lys av teorien som presenteres om humor, viser tydelig at memene har klare kjennetegn på hva som frembringer latter hos mennesker. Det kompliserer hva som skal eller bør sensureres på bakgrunn av at motivet omhandler ytre høyres fiendebilde. Ytringsfriheten beskytter også ytringer som kan sjokkere, fornærme og

forstyrre, ifølge Den europeiske menneskerettsdomstol (Norges institusjon for menneskerettigheter 2021). En sensurering eller moderering vil ikke nødvendigvis hindre fare for radikaliserings. Derimot kan en begrensning av ytre høyre til å uttale seg i det offentlige rom, bidra til det motsatte. Når McGraw og Warren (2009) hever at humor oppstår i tosidigheten mellom det akseptable og det avvikende, forteller det samtidig at det må være en aksept for å kunne tulle med alvorlige temaer. Både retorikk og innhold må kunne bryte med våre forventninger og virke normbrytende. Derimot hevdes det ifølge teorien at humor oppstår når det er en viss grad av konflikt og at det avvikende samtidig må være ufarlig og uskyldig. Hvilke memer inneholder en viss grad av konflikt? Hvilke bryter med våre forventninger og normer, samtidig som de anses som uskyldige og ufarlige? I diskusjonen om datautvalget er eksempler på materiale som viderefører rasisme, er det også relevant å legge Gilotas argumenter til grunn. Gilota (2013) hevder at humor skaper en større forståelse på tvers av etnisiteter. Blant annet peker han på at humor kan bidra til å undergrave stereotyper, noe datautvalget i stor grad består av. McGraw og Warren (2009, 1141) peker også på at humor kan begrense konflikter mellom mennesker med ulike verdisyn. Derimot består ikke arenaen for mitt datautvalg for mennesker med ulike verdisyn. Dette er arena der de aktive i stor grad deler verdisyn. Budskapene som formidles i denne arenaen får i liten grad mulighet til å bli utfordret, kommentert eller påvirket av mennesker med andre verdisyn.

Hill (2008, 96) tar mottakerens perspektiv i den kritiske diskusjonen. Hun peker blant annet på at avsenderen enkelt kan avvise kritikk ved å omtale en rasistisk kommentar som en spøk. Mottakeren som avviser denne sammenligningen har ikke humor, ifølge de som står bak. Et kritisk blikk på memene på «Venner av Alliansen» kan derfor lett avskrives som en spøk, til tross for argumenter om at budskapet er preget av et rasistisk innhold. Kritikken som rettes mot ytringene skyldes derfor mangel på humor hos kritikerne, ifølge perspektivet. På spørsmålet om et budskap skal defineres som rasistisk eller humoristisk anbefaler derfor Hill (2008, 96) at dersom budskapet oppfattes som rasistisk av målet for budskapet, er det rasistisk. Davies hevder ut fra dette at vi vil ha de spøkene vi vil, selv om andre liker dem eller ikke (2004, 40). Weaver og flere (2011, 414) utfordrer derimot dette synet og hevder at humor ikke alltid er harmløs og at den kan opptre som en ideologisk funksjon i mer alvorlig diskurs.

Forskning på humor som en del av diskursen gir verdifull innsikt i reproduksjon av dominerende ideologier (Foucault 1990).

Davies (2011) hevder at humor avdekker spenninger som opptar samfunnet til enhver tid. Den reflekterer samfunnets interesser, bekymringer og verdier. Spesielt gjelder det sosiale normer og paradokser. Å kjenne til uttrykk i offentligheten er å bli kjent med samfunnet. I materialet som presenteres i oppgaven, kommer flere aktuelle temaer til uttrykk. Konflikten mellom Israel og Hamas, flyktninger og innvandring, vaksiner og krig i Ukraina er aktuelle temaer når datamaterialet samles inn. Habermas (1996) skriver at humor er et viktig verktøy for å tematisere problemer og at humor åpner samfunnet mer for debatt. Det kan være utfordrende å ytre meninger om de nevnte konfliktene, vaksiner eller innvandring. Derimot viser datautvalget at gruppen i stort omfang benytter memer som faller inn under kategorien «redpilling». Mer enn halvparten av memene inneholder budskap om at sannheten er noe annet enn de etablerte informasjonskildene tilbyr. Av teorien forstås redpilling som et begrep som handler om å fortelle den virkelige sannheten. Dette utfordrer hva Habermas (1996) skriver om å åpne samfunnet for debatt. Heller enn å gjøre det enklere å diskutere problematiske temaer gjennom humor, problematiserer det den etablerte sannheten. Gjennom en retorikk om at nyhetskanalene bringer falske nyheter sår tvil om tilliten til medier og et signal om at kun informasjon fra sine egne er verdt å lytte til. I det omfattende datamaterialet som analyseres finner man enkelte memer som presenterer faktaopplysninger på en saklig måte. Et eksempel er meme 14 som forklarer at det er en sammenheng mellom hudfarge og intelligens. I grupper med klare tegn på å være et ekkokammer, vil trolig slike faktaopplysninger møte få motstridende argumenter.

Humor er et interessant område for debatt. Den kan i stor grad være subjektiv, men gjennom forskning er det etablert noen kjennetegn for hva som får folk til å le. Det er også forsket på og skrevet om hvilke konsekvenser bruk av humor kan medføre. Analysen av data viser at de som står bak memene har et felles uttrykk. Dette er empiri som tilsier at man kan anta en nærmere tilhørighet og et sterkere bånd. Humor bidrar til økt gruppetilhørighet. Hva er tillatt å tulle med? Eller med andre ord hvilke tema kan fortelles med humor og med mål om å få folk til å le? Her er det aktuelt å trekke inn Ford og Ferguson (2004) som argumenterer for at humor som virker nedsettende kan øke fordømmene mot mennesker som utsettes for det. Howitt og Owusu- Bempah

(2005) hevder også at humor med rasistisk innhold forsterker raseideologi og medfører at kulturer latterliggjøres og anses som mindreverdige. Datautvalget viser tydelige tegn på latterliggjøring og en nedsettende tone. Det gir hold i argumentene til både Ford og Ferguson (2004) og Howitt og Owusu-Bempah (2005). På bakgrunn av dette representerer «Venner av Alliansen» det Daniels (2013) omtaler som memekulturen. Derimot er det et viktig argument av Arendt som hevder at humor kan være en pådriver til endring i et samfunn. Gjennom bruk av satire, parodi og humor utfordres normer og fremmes kreativitet og nytenkning, sier hun. Her ligger spenningen mellom de som hevder at humor kan skape større forståelse (Gillota 2013 m.fl) og de som hevder at humor forsterker diskursen med rasistisk innhold (Perez 2013 m.fl). Det er relevant å trekke inn sitatet fra partileder Lysglimt Johansen som sier at «Mye av den chatten og Alliansen generelt er satire, humor, overdrivelse og må sees som det». Det er grunnlag for å anta at budskapet i mye av materialet nettopp er satire, humor og overdrivelse. Teorien presentert tidligere tilsier at budskap må utfordre noen grenser for å virke morsomt og for å bringe fram latter. McGraw og Warren (2009) hevder at humor oppstår i spenningen mellom det akseptable og det avvikende. Innholdet i memene utfordrer grenser for moral, etikk, ideologi. De har ofte et budskap som overrasker tilskueren og effekten kan få seeren til å le på bakgrunn av at det ikke var som forventet.

Studien tilfører eksisterende forskning en forståelse for ytre høyres kollektive handlingsramme på internett. Dette er forskning som stadig må oppdateres fordi aktiviteten på internett endres til stadighet. Studien tilfører også forståelse for hvordan fiendebildet til ytre høyre spres via memer. Dette er et felt som tidligere er mindre omtalt i Norge. Det gjelder også hvordan humor påvirker dette budskapet. Studien tilfører forhåpentligvis forståelse for hvordan humor som virkemidler kan tildekke budskapene. Dette kommer jeg nærmere inn på i konklusjonen.

7 Konklusjon

Ytre høyre preges av et tydelig fiendebilde og noen sentrale kjennetegn. Fiendebildet omfatter jøder, muslimer, personer med ikke-vestlig utseende, norske myndigheter og politikere og LHBT+- personer (PST 2024). Alle elementene i fiendebildet til ytre høyre preger datautvalget som presenteres. Memene preges også av forsøk på å etablere

disse som en trussel mot den etniske flertallsbefolkningen, og at alle folkegrupper og kulturer må ha sine egne stater uten innblanding fra andre. Det kommer frem av datautvalget at jøder blir omtalt i større grad etter konflikten mellom Israel og Hamas tiltok 7.oktober 2023. Konspirasjonsteorier som baserer seg på de samme ideene kommer også til uttrykk i memene. Datautvalget viser at grenseoverskridende humor står sentralt i memene som deles. Kjennetegn på overlegenhetshumor, inkongruenshumor og ventileringshumor kommer tydelig fram i memene. Datautvalget viser også elementer som er sentrale i kritisk humorstudie. For eksempel inneholder memene budskap som avviker fra det akseptable og at det benyttes en kynisk form for humor.

Diskusjonen i del 6 leder fram til to hovedargumenter. Datautvalget viser at Alliansen benytter humor som virkemiddel for å spre sin ideologi. På grunnlag av analysen er mitt første hovedargument at humor er et viktig virkemiddel for Alliansen og at humor benyttes bevisst. Lysglimt Johansens innlegg om å benytte gruppen på Telegram som en redpill- kanal forsterker dette ytterligere. Datautvalget viser at svært mange memmer faller innenfor kategorien «redpilling» og kjennetegnes ved at de har som mål å fortelle hva ytre høyre oppfatter som den virkelige sannheten. Analysen forsterker Lysglimt Johansens påstand om at «Alliansen generelt er satire, humor, overdrivelse og må sees som det». Derimot har jeg i studien kun sett på ett case og funnene er ikke nødvendigvis generaliserbare til andre caser – studier av flere caser må bevare det. Funn i datautvalget er likevel i overensstemmelse med teori om ytre høyres bruk av humor.

Oppgavens andre hovedargument er at innholdet i datautvalget blir presentert som humor for å dekke over det alvorlige og ekstreme budskapet. Dette argumentet baserer seg på den kritiske humorstudien til Weaver (2011) og Alinskys (1971) påstand om at kontroverser tillates fordi det presenteres som humor. Analysen viser at mange av memene som presenteres på «Venner av Alliansen» er kontroversielle. Den viser også klare tendenser til at de kan bli mottatt med latter, humorteoriene til grunn. Derimot kan det virke som det viktigste målet med humoren i denne sammenheng er å trivialisere budskapet fremfor å skape latter hos mottakeren. Teorien som presenteres om humor utfordrer derimot dette argumentet, da memene inneholder en kombinasjon av akseptabelt og avvikende. Kritisk humorteori, som jeg baserer argumentet på, forklarer

at et budskap må tidvis overgå det vi forventer og ha en overraskende effekt på oss for at det skal kunne oppfattes som morsomt. Teorien tillater de som står bak å avskrive innholdet som harmløs spøk og at ytringsfriheten gir dem rett til å publisere slike innlegg. Samtidig er det relevant å trekke inn at PST (2024) mener personer tiltrekkes av miljøet på grunn av det sosiale fellesskapet, underholdning og memekultur. Fielitz og Ahmed (2021) peker på humor som verktøy til å bygge gruppeidentitet, noe datautvalget virker å bekrefte. Humor benyttes som virkemiddel mot politisk korrekthet som samtidig tillater en følelsesmessig distanse til innholdet. Det ironiske og humoristiske språket villeder utenforstående, samtidig som ytre høyres tankegods får fotfeste gjennom ensidig og dehumaniserende retorikk, hevder PST (2024).

Forskningsfeltet på ytre høyre og deres bruk av humor er stort, men feltet snevres inn om man begrenser seg til norske forhold. Med min oppgave har jeg ønsket å tilføye dette feltet noe innsikt. Aktuell forskning videre kan være å se på om humor også benyttes av andre ytre høyre-aktører i landet. Memer i kombinasjon med humor er et nytt element i trusselvurderingen til PST (2024) og det vil derfor være naturlig å følge denne utviklingen videre. Ved å studere gruppen på Telegram over lengre tid vil man kunne få en klarere indikasjon på om gruppen tiltrekker seg nye tilhengere. Man kan potensielt også se på hvordan budskapene oppfattes over tid. Er det slik at nye tilhengere opplever at budskapene normaliseres? Vil de oppleve en effekt av redpilling som får de til å endre syn på tidligere oppfattelser? Det var ingen tendens til økt medlemskap i løpet av min studie, men den begrenset seg til en periode på fem måneder. En annen aktuell forskning over tid vil være å se på lignende datautvalg med humorooptimisme og humoralarmisme til grunn. Er det slik at humor i en slik sammenheng vil kunne skape større forståelse mellom ulike kulturer, skape nye tanker og ideer som kan undergrave stereotypier og begrense konflikter (Gillota 2013)? Eller er det heller slik at humor forsterker diskursen med rasistisk innhold og stereotypier vil bli forsterket ved at de benyttes og reproduseres (Perez 2013)? Det er også interessant å spørre om lignende datautvalg ville blitt akseptert dersom de ble publisert på andre plattformer og i hvor stor grad det ville blitt utfordret av mottakerne.

En aktuell forskning videre vil være å se på i hvor stor grad bruk av humor speiler hva som opptar samfunnet og, i enda mer utstrakt grad, hvordan den kan påvirke offentligheten. Er det slik at det som preger humorbildet også representerer hva som

opptar samfunnet utover høyre-radikale og høyreekstreme miljøer (barometerteorien)? Og er det i så fall slik at humor kan være en pådriver til endring gjennom å utfordre eksisterende normer, slik Arendt (1958) argumenterer for? Avslutningsvis kan man si at ytre høyres bevisste bruk av humor i så fall vil være et effektivt verktøy til å spre sin ideologi, normalisere radikalt innhold og potensielt undergrave åpne samfunn.

Litteratur

- Abbas, Tahir, Inés Bolaños Somoano, Joana Cook, Isabelle Frens, Graig R. Klein, og Richard McNeil-Willson. 2022. «The Buffalo Attack – An Analysis of the Manifesto.» *Perspectives on terrorism*.
- Alinsky, S. D. 1971. *Rules for radicals: A practical primer for realistic radicals*. New York: Random House.
- Andersen, Svein S. 2013. *Casestudier - Forskningsstrategi, generalisering og forklaring*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Antirasistisk Senter. 2023. *Ytre høyre i Norge 2023*. Antirasistisk Senter.
- Arendt, Hannah. 1958. *The human condition*. Chicago: University of Chicago Press.
- Arzheimer, Kai. 2018. «Explaining Electoral Support for the Radical Right.» I *The Oxford Handbook of the Radical Right*, av Jens Rydgren, 143-165. Oxford University Press.
- Axelsen, Jørgen Eikvar, og Terje Emberland. 2020. «What is a conspiracy theory?» C-REX - Center for Research on Extremism. 7 September. Funnet Januar 21, 2024. <https://www.sv.uio.no/c-rex/english/groups/compendium/what-is-a-conspiracy-theory.html>.
- Barkun, Michael. 2003. *A culture of conspiracy: Apocalyptic visions in contemporary America*. Berkeley, USA: University of California Press.
- Bartlett, Jamie, og Carl Miller. 2010. *The power of unreason - conspiracy theories, extremism and counter-terrorism*. London: Demos.
- Bergson, Henri. 1914. *Laughter: An Essay on the Meaning of the Comic*. Project Gutenberg.
- Berntzen, Lars Erik. 2011. *Den eksistensielle trusselen - En sosiologisk studie av politisk motstand mot islam, muslimsk kultur og innvandring til Norge*. Mastergradsavhandling, Universitetet i Bergen.

- Berntzen, Lars Erik. 2018. «Ytre høyre: Ideologier, grupper, vold og rekruttering.» I *Radikalisering: fenomen og forebygging*, av E.C Reiss og L Noor, 74-93. Oslo: Minotenk/Frekk forlag.
- Billig, Michael. 2005. *Laughter and Ridicule: towards a social critique of humour*. London: Sage Publications Ltd.
- Bjørge, Tore, Cora Alexa Døving, Terje Emberland, Ingvild Malnæs Gjelsvik, og Birgitte P. Haanshuus. 2018. *Høyreekstremisme i Norge - Utviklingstrekk, konspirasjonsteorier og forebyggingsstrategier*. Oslo: Politihøgskolen.
- Bjørge, Tore, og Ingvild Magnæs Gjelsvik. 2015. *Forskning på forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme - En kunnskapsstatus*. Oslo: Politihøgskolen.
- Blackmore, Susan. 1999. *The Meme Machine*. Oxford: Oxford University Press.
- Bleich, Erik. 2011. «What Is Islamophobia and How Much Is There? Theorizing and Measuring an Emerging Comparative Concept.» *American Behavioral Scientist* 55 (12), 1581 –1600.
- Bliuc, Ana-Maria, John Betts, Matteo Vergani, Muhammad Iqbal, og Kevin Dunn. 2020. *The growing power of online communities of the extreme-right: deriving strength, meaning, and direction from significant sociopolitical events 'in real life'*. Policy Brief, Hague: International Centre for Counter- Terrorism .
- Brodie, Richard. 1996. *Virus of the Mind: the new science of the meme*. Seattle: Integral Press.
- Bukve, Oddbjørn. 2016. *Forstå, forklare, forandre. Om design av samfunnsvitskaplege forskingsprosjekt*. Universitetsforlaget.
- Burris, Val, Emery Smith, og Ann Strahm. 2000. «White supremacist network on the internet.» *Sociological Focus, Vol. 33, No. 2, Special issue: White supremacy and hate crime*, Mai: 215-235.
- Condis, Megan. 2019. *From Fortnite to Alt-Right. There's a reason video games are such fertile ground for white nationalist recruitment*. 27 Mars. Funnet Januar 25, 2024. <https://www.nytimes.com/2019/03/27/opinion/gaming-new-zealand-shooter.html?searchResultPosition=1>.
- Dahl, John Magnus Ragnhildson. 2021. *Voices on the Border - Comedy and Immigration in the Scandinavian Public Spheres*. Doktoravhandling, Universitetet i Bergen.

- Daniels, Jessie. 2013. «Race and racism in Internet Studies: A review and critique. Volume 15, Issue 5,» *New Media and Society*, August: 695-719.
- Davey, Jacob, og Julia Ebner. 2019. *"The Great Replacement": The violent consequences of mainstreamed extremism*. London: Institute for Strategic Dialogue.
- Davies, Christie. 2011. *Jokes and targets*. Bloomington: Indiana University Press.
- Davies, Christie. 2004.) *The Right to Joke. Research Report 37, The Social Affairs Unit*. Bury St. Edmunds: St. Edmundsbury Press.
- Dawkins, Richard. 2016. *The Selfish Gene*. Oxford University Press.
- della Porta, Donatella, og Mario Diani. 2006. *Social Movements. An Introduction. Second edition*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Diani, Mario. 1992. «The Concept of Social Movement.» *Sociological Review*, vol. 40, 1-25.
- Douglas, Mary. 1968. «The Social Control of Cognition: Some Factors in Joke Perception.» *Man: The Journal of the Royal Anthropological Institute*, 3(3), 361-376.
- Eatwell, Roger. 2000. «The extreme right and British exceptionalism: the primacy of politics.» I *The Politics of the Extreme Right: From the Marginsto the Mainstream*, av Paul (ed.) Hainsworth, 172-192. London: Pinter.
- Elgenius, Gabriella, og Jens Rydgren. 2018. «Frames of nostalgia and belonging: the resurgence of ethno-nationalism in Sweden .» *European Societies* , 19 Juli: 583-602.
- Fairchild, Tabitha. 2016. *It's Funny Because It's True: The Transmission of Explicit and Implicit Racism in Internet Memes* . Masteroppgave, Virginia Commonwealth University.
- Fielitz, Maik, og Reem Ahmed. 2021. *It's not funny anymore. Far- right extremists' use of humour*. Luxembourg: Radicalisation Awareness Network. European Union.
- Ford, Thomas E., og Mark A. Ferguson. 2004. «Social Consequences of Disparagement Humor: A Prejudiced Norm Theory.» *Personality and Social Psychology Review Vol.8, No.1*, 79-94.
- Foucault, Michel. 1990. *The History of Sexuality*. New York: Vintage Books.
- Freud, Sigmund. 1976. *Jokes and their relation to the unconscious (Vol. 6)*. Harmondsworth: Penguin Books.

- Garvik, Olav. 2024. *Alliansen - Alternativ for Norge* i *Store norske leksikon* på *snl.no*. 12 Februar. Funnet Februar 12, 2024. https://snl.no/Alliansen_-_Alternativ_for_Norge.
- Gillota, David. 2013. *Ethnic Humor in Multiethnic America*. London: Rutgers University Press.
- Gripsrud, Jostein. 1990. *Folkeopplysningas dialektikk - perspektiv på norsksdomsrørsla og amatørteatret 1890-1940*. Oslo: Samlaget.
- Grønmo, Sigmund. 2020. *innholdsanalyse*. 5 Oktober. Funnet Februar 12, 2024. <https://snl.no/innholdsanalyse>.
- . 2004. *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Gule, Lars. 2012. *Ekstremismens kjennetegn: Ansvar og motsvar*. Oslo: Spartacus.
- Habermas, Jürgen. 1996. *Between facts and norms : contributions to a discourse theory of law and democra*. Cambridge: The MIT Press.
- Hagtvet, Bernt, Øyvind Strømmen, og Dag Einar Thorsen. 2020. *høyre-radikalisme i Store norske leksikon*. 8 Juli. Funnet Februar 2, 2024. <https://snl.no/h%C3%B8yreradikalisme>.
- Hill, Jane H. 2008. *The Everyday Language of White Racism*. John Wiley & Sons, Incorporated.
- Howitt, Dennis, og Kwame Owusu-Bempah. 2005. «Race and Ethnicity in Popular Humour.» I *Beyond a Joke: the Limits of Humour*, av Sharon Lockyer og Michael Pickering, 45–62. London: Palgrave Macmillan.
- Haanshuus, Birgitte Prangerød, og Anders Ravik Jupskås. 2017. «Høyreklikk! En analyse av ytre høyre på sosiale medier i Norge.» *Tidsskrift for samfunnsforskning Årgang 58, nr. 2*, 145-165.
- Ihlebak, Karoline, Tine Figenschou, og Birgitte Haanshuus. 2020. «Nettradikalisering.» *C-REX - Senter for ekstremismeforskning*. 7 September . Funnet Januar 21, 2024. <https://www.sv.uio.no/c-rex/english/groups/compendium/what-is-the-relationship-between-the-far-right-and-the-media.html>.
- Jupskås, Anders Ravik. 2012. *Ekstreme Europa: Ideologi, årsaker og konsekvenser*. Oslo: Cappelen Damm.
- . 2021. *høyreekstremisme*. 19 Mars. Funnet Oktober 2023. <https://snl.no/høyreekstremisme>.

- Jupskås, Anders Ravik, og Eviane Leidig. 2020. *Knowing what's (far) right*. Kompendium, Oslo: C-Rex- Center for Research on Extremism - UIO.
- Kjus, Yngvar, og Birgit Hertzberg Kaare. 2006. «Humor, medier og mennesker.» I *Humor i mediene*, av Yngvar Kjus og Birgit Hertzberg Kaare, 13–35. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Klungtveit, Harald S. 2023. *Høyreekstrem partileder risikerer fengsel: Tiltalt for hatytringer mot jøder, muslimer og homofile i tillegg til NAV-bedrageri*. 29 November. Funnet Februar 12, 2024. <https://filternyheter.no/hoyreekstrem-partileder-tiltalt-for-hatytringer-mot-joder-muslimer-og-homofile/>.
- Knobel, Michele. 2006. «Memes and Affinity Spaces: some implications for policy and digital divides in education.» *E-Learning, Volume 3, Number 3*, 411-427.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. 2016. «Handlingsplan mot antisemittisme 2016–2020.» Handlingsplan.
- Kuipers, Giseline. 2015. *Good Humor, Bad Taste : A Sociology of the Joke*. Boston: De Gruyter, Inc.
- Lankshear, Colin, og Michele Knobel. 2006. *Everyday Practices and Classroom learning*. Berkshire: Open University Press.
- Lia, B. 2013. *Profetens Ummah og sosiale medier. Kapittel 11 i Inger Marie Sunde (Red.) Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme på internett*. Oslo: Politihøgskolen.
- Liang, Christina Schori, og Matthew John Cross. 2020. «White Crusade: How to Prevent Right-Wing Extremists from Exploiting the Internet.» *Strategic Security Analysis Issue 11*, Juli.
- McGraw, A. Peter, og Caleb Warren. 2009. *Benign Violations: Making Immoral Behavior Funny*. Forskningsartikkel, Association for Psychological Science.
- McNeill, Lynne. 2013. *Folklore Rules: A Fun, Quick, and Useful Introduction to the Field of Academic Folklore Studies*. Logan: Utah State University Press.
- Milner, Ryan M. 2018. *The World Made Meme - Public Conversations and Participatory Media*. The MIT Press.
- Mjelde, Hilmar L., og Lars Svåsand. 2016. «Party decline?» I *Democratic Transformations in Europe*, av Yvette Peters og Michaël Tatham, 51-71. London: Routledge.
- Mjelde, Hilmar. 2020. «Gjør Norge storslått igjen - Partiet Alliansen og trumpisme som politisk kommunikasjonsstil.» *Norsk Medietidsskrift Årgang 107, nr. 4*, 1-17.

- Moe, Vibeke (red.). 2022. *Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2022 - Befolkningsundersøkelse, minoritetsstudie og ungdomsundersøkelse*. Oslo: HL- Senteret.
- Mouffe, Chantal. 2005. *On the political*. London: Routledge.
- Mudde, Cas. 2007. «Who's afraid of...?» I *Populist Radical Right Parties in Europe*, av Cas Mudde, 63-89. University of Georgia.
- Mulkay, Michael. 1988. *On humour : its nature and its place in modern society*. Cambridge: Polity Press.
- Nesser, P, B Lia, og A Stenersen. 2013. *Ekstremisme i sosiale medier: En oversikt over forskning, internasjonale trender og implikasjoner for norske forhold*. Edited by Inger Marie Sunde. Oslo: Politihøgskolen, PHS Forskningsrapport No 2013:1.
- Norges institusjon for menneskerettigheter. 2021. *Ytringsfrihet i humor*. 18 August. Funnet Februar 28, 2024. <https://www.nhri.no/2021/ytringsfrihet-i-humor/>.
- NOU 2024: 3. 2024. *Felles innsats mot ekstremisme: Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet*. Norges offentlige utredninger 2024: 3, Oslo: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon Teknisk redaksjon.
- Oftedal, Anna Aronsen. 2023. "Svein" oppfordrer til å drepe muslimske barn *Utrop.no*. 6 Februar. Funnet 2023. <https://www.utrop.no/nyheter/nytt/332544/#:~:text=%E2%80%93%20M%C3%A5%20sees%20som%20humor&text=Johansen%20p%C3%A5peker%20at%20Alliansen%20ikke,og%20m%C3%A5%20sees%20som%20det>.
- Pérez, Raúl. 2013. «Learning to make racism funny in the 'color-blind' era: Stand-up comedy students, performance strategies, and the (re)production of racist jokes in public.» *Discourse & Society*, 24(4), 478-503.
- Politiets sikkerhetstjeneste. 2019. «Hvilken bakgrunn har personer i høyreekstreme miljøer i Norge?» Temarapport.
- Politiets Sikkerhetstjeneste. 2024. «Nasjonal trusselvurdering 2024.»
- Ravndal, Jacob Aasland. 2020. «Fra landssvik til "trollterror".» *Nytt norsk tidsskrift nr. 4*, 355-368.
- Ross, Andrew S, og Damian J. Rivers. 2017. «Digital cultures of political participation: Internet memes and the discursive delegitimization of the 2016 U.S Presidential candidates.» *Discourse, Context & Media Volume 16*, April: 1-11.

- Shifman, Limor. 2014. *Memes in digital culture*. Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology.
- Skei, Hans H. 2019. *intertekstualitet i Store norske leksikon på snl.no*. 9 Oktober. Funnet Februar 25, 2024. <https://snl.no/intertekstualitet>.
- Snow, David A., Jr Bruke E. Rochford, Steven K Worden, og Robert D Benford. 1986. «Frame Alignment Processes, Micromobilization, and Movement Participation.» *American Sociological Review*, Vol. 51, No. 4, August: 464-481.
- Sterkenburg, Nikki. 2019. *Far- rights extremism. A practical introduction*. RAN Factbook, Radicalisation Awareness Network (RAN).
- Strømmen, Øyvind. 2018. «The Nordic far-right and the use of religious imagery.» I *The Routledge Handbook of Postsecularity*, av Justin (ed.) Beaumont, 395-408. London: Routledge.
- Sue, Christina A, og Tanya Golash-Boza. 2013. «‘It was only a joke’: how racial humour fuels colour-blind ideologies in Mexico and Peru.» *Ethnic and Racial Studies* Vol. 36, No. 10 1582-1598.
- Sunde, Inger Marie. 2013. *Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme på internett*. Oslo: Politihøgskolen.
- Telegram. u.d. *Telegram - FAQ*. Funnet Januar 16, 2024. <https://telegram.org/faq#q-what-is-telegram-what-do-i-do-here>.
- Thorleifson, Cathrine. 2016. «Fokus: Migrasjonskrisen - Høyreradikale responser.» *Internasjonal politikk*.
- Tranøy, Knut Erik. 2019. *metode i Store norske leksikon på snl.no*. Funnet Mars 16, 2024. <https://snl.no/metode>.
- Vestel, Viggo, og Anders Bakken. 2016. *Holdninger til ekstremisme: Resultater fra Ung i Oslo 2015*. NOVA Rapport, Oslo: Norsk institutt for forskning og oppvekst, velferd og aldring.
- Weaver, Simon. 2011. «Jokes, rhetoric and embodied racism: a rhetorical discourse analysis of the logics of racist jokes on the internet.» *Ethnicities* 11(4) 413–435.
- Yoon, InJeong. 2016. «Why is it not Just a Joke? Analysis of Internet Memes Associated with Racism and Hidden Ideology of Colorblindness.» *Journal of Cultural Research in Art Education* Vol. 33 , 92-122.
- Aasmundsen, Jakob Semb. 2021. «Bare for gøy.» *Slik er humor blitt de høyreekstremes våpen*. 11 Juni. Funnet August 2023.

<https://www.aftenposten.no/kultur/i/WOExbL/bare-for-goey-slik-er-humor-blitt-de-hoeyreekstremes-vaapen>.